

La Habanera

Matkalla oravanpyörästä onnenpyörään

Kirjoittanut Päivi & Santeri Kannisto

La Habanera – matkalla oravanpyörästä onnenpyörään
Tällä julkaisulla ei ole ISBN-numeroa.

Kirjoittanut Päivi & Santeri Kannisto.

Julkaistu 12.5.2008

3. korjattu elektroninen painos (1. painos julkaistu 22.1.2005).

87 sivua.

Asiasanat: oravanpyörä, onnellisuus, elämän tarkoitus, elämänfilosofia, elämänvalinnat, elämän taito

Luokitus: 17.3 Elämänfilosofia. Elämäntaito

Tämä kirja on saatavana myös englannin- ja hepreankielisenä.

Voit lukea lisää kirjoittajien tämänhetkisistä kuulumisista ja kirjan kirjoittamisen jälkeisistä matkoista englanniksi osoitteesta <http://paivisanteri.blogspot.com/> ja suomeksi <http://kirjatohtori.blogspot.com/>.

Palautetta ja kysymyksiä voi lähettää tekijöille sähköpostitse osoitteella paivisanteri@gmail.com.

Osa oikeuksista pidätetään. © Päivi & Santeri Kannisto, 2008.

Sisällys

Lukijalle.....	5
Johdanto.....	8
Santerin yrittäjäys ja turvallisuuden tunne.....	14
Päivi ja työn mielekkyys.....	22
Oravanpyörä.....	28
Esimerkki oravanpyörästä.....	46
Oravanpyörästä onnenpyörään.....	52
Elämää onnenpyörässä.....	62
Hiekanmuruja onnenpyörän rattaissa.....	72
Matka jatkuu.....	80
Liite: Hajatuksia.....	84

Lukijalle

Tämä tarina on matkakertomus kolmesta eri matkasta, jotka kietoutuvat yhteen ja tapahtuvat samanaikaisesti. Ne ovat matka omaan sisimpään, matka maailman ääriin ja matka oravanpyörän ulkopuolelle. Määrittelemme kirjassa oravanpyörän käsitteen ja kuvaamme sen avulla tämänhetkisiä mielteitämme elämän tarkoituksesta. Olemme liittäneet kertomukseen kuvia matkamme varrelta sekä muutamia laulujen sanoja, jotka ovat avautuneet meille nykyisessä todellisuudessa uudella tavalla.

Tämä kirja sai alkunsa sattumalta.

Keskustelimme sen kirjoittamisesta, mutta tulimme siihen tulokseen, ettemme haaskaa aikaamme moiseen oravanpyörämäiseen ponnistukseen. Mieleemme muuttui, kun joukko ystäviämme päätti omilla tahoillaan muutoksesta elämässään.

Toivomme kirjan herättävän lukijassa sisäisen keskustelun omista henkilökohtaisista päämääristä sekä johtavan motiivien tutkiskeluun itsekäämmästä näkökulmasta. Kirjan alussa ja lopussa lukija voi tehdä omaa onnellisuuttaan mittaavat testit.

Tämä kirja on omistettu Raidolle, Päiville, Nanalle ja Katille.

Onnellisuustesti A

Tässä aluksi testi, jolla voit selvittää, miten onnellinen olet. Vastaa mahdollisimman rehellisesti seuraaviin kysymyksiin. Voit täyttää tämän testin myös Internetissä osoitteessa <http://kirjatohtori.blogspot.com/>, jolloin saat testin tulokset saman tien.

1. Minun elämässäni on tärkeintä (numeroi tärkeysjärjestyksessä 1-6, 1 on tärkein):

_____ menestyminen

_____ mielenkiintoisen työn tekeminen

_____ talo, auto, kesämökki ja muut omistamani tavarat

_____ perhe, ystävät ja työtoverit

_____ vapaa-aika, lomat ja harrastukset

_____ raha ja säästöt

2. Jos saisin lottovoiton, niin

---

3. Minut tekisi elämässäni vieläkin onnellisemmaksi

---

4. Kun jään eläkkeelle, aion tehdä seuraavia asioita

---

5. Omistamistani tavaroista minulle tärkeimpiä ovat

---

6. Arvostan eniten yhteiskunnan tarjoamista palveluista

---

7. En voi joutua elämässäni katuojaan, koska

---

8. Minun elämäni tarkoitus on

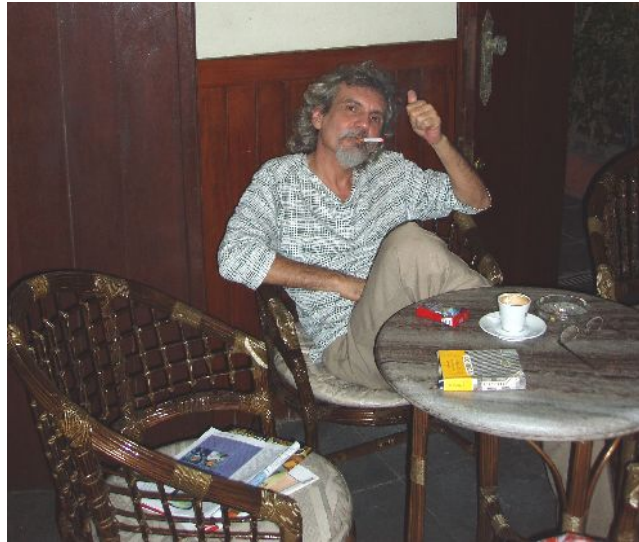

Kiitos vastauksista. Palataan niihin kirjan loppuksi.

Johdanto

Savukiehkura vilah-
taa silmieni editse
kuin aamun ensimmäinen
pääskynen auringon
noustua. Savu hälvenee
nopeasti ja nenä aistii Co-
hiban vahvan aromin. Fi-
del Castro ja Che Gueva-
ra tuijottavat sikarit suu-
pielissä valtiomiesmäisesti
kauas tulevaisuuteen sei-

nän hieman pölyttyneistä valokuvista. Tarjoilijat hyörivät pöytien ympärillä ja kantavat asiakkaille kahvia. Lasivitriinissä keskellä huonetta on muhkeita suklaa-, vanilja- ja banaanikakkuja. Viereisessä pöydässä savukiehkuran sikaristaan tuprauttanut pitkätukkainen, viisissäkymmenissä oleva boheemitaiteilija selailee sosialismista kertovaa kirjaa. Rauhan rikoo vain tilapäisesti ovelta kurkistava takkutukkainen, ryysyihin pukeutunut pikkupoika, joka anelee kahvilassa istuvilta ihmisiltä lanttia, kakunpalaa ja tupakkaa. Samassa kahvikuppiini lennähtää kaksi karpästä. Poimin ne varovasti sieltä pois ja laitan ne pöydällä olevaan lasiseen tuhkakuppiin kuivumaan ja virkoamaan. Toinen karpäsistä kömpii kupin reunalle ja alkaa kuivatella siipiään lähteäkseen taas lentoon. Olen iloinen sen puolesta. Toinen jää makaamaan elottomana keskellä kuppia olevaa tuhka-kasaa. Sen turhalta ja merkityksettömältä tuntuva kuolema saa mieleni haikeaksi. Sen hengen olisi ehkä voinut pelastaa nostamalla sen turvaan kuuman kahvin seasta ripeämmin tai laittamalla sen makaamaan tuhka-kupin syrjälle. Tunnen oloni rauhalliseksi ja tasapainoiseksi. Minulla ei ole nälkä, en kaipaa mitään ja lämmin käsi omassa kädessäni tuottaa minulle raukean turvallisen olon. Minulla on vihdoin kaikki hyvin. Minä olen onnellinen.

Käytämme oravanpyörä-termiä vallitsevan elämänmuodon kuvaamiseen. Oravanpyörä toimii kuin kuntopyörä: vaikka kuinka polkee, eteenpäin ei pääse. Oravanpyörä on kokonaisuus, joka muodostuu turvallisuuden tunnetta tuottavista tekijöistä, kuten työstä, omistamisesta, perheestä ja sosiaalisista suhteista. Valtaosa ihmisistä elää oravanpyörässä. Sen vaikutus on läpitunkeva - jopa niin, että ainoastaan pyörässä juoksevien ihmisten toiminta näyttäytyy järkeväksi ja normaaliksi.

Oravanpyörässä jokainen tuntee aika ajoin merkityksettömyyttä. Se ilmenee ahdistuksena nykyisestä, kaipuuna menneisyyteen ja ennen kaikkea paremman tulevaisuuden tavoitteluna. Onnellisuus tässä hetkessä tuntuu mahdottomalta. Uskallamme kuitenkin väittää, että onnellisuus on oma valinta. Kun tämän valinnan tekee tietoisesti ja toimii määrätietoisesti sen saavuttamiseksi, ei yksinkertaisesti voi epäonnistua. Miksi näin?

Me olemme eläneet hyvän elämän. Santeri on saanut tehdä unelmatyötä omilla ehdoillaan ja saavuttanut kaiken, mitä on halunnut. Tätä tehdesään hän hukkasi kuitenkin olennaisen. Saavutettuaan oravanpyörästä

peräisin olevat odotukset ja tavoitteet hän ei enää tiennyt, mitä hän henkilökohtaisesti halusi saada elämältä. Ryvettyään kuukausia tässä päämäärättömyyden ja turhautumisen tilassa Santerin elämässä tapahtui yllättävä käänne. Hän muisti entisen yrityksensä keskeisimmän arvon, onnellisuuden. Santeri uskalsi vastoin senhetkistä arvomaailmaansa ja ymmärrystään ajatella on-

nellisuutta ja miettiä, mikä tekisi hänet onnelliseksi. Hän ei kuitenkaan löytänyt yhtään asiaa, joka olisi vastannut kysymykseen. Jokaista yksittäistä ajatelmaa haittasi se, että niiden tuoma onnellisuus ei ollut hänestä itsestään tai hänen tarpeistaan lähtöisin. Ne pohjautuivat yleisiin, ulkopuolelta tuleviin käsityksiin onnellisuudesta.

Lopulta Santeri oivalsi, että hänen kohdallaan onnellisuus syntyy siitä, että hänellä on rinnallaan ihminen, jota rakastaa, ja joka rakastaa häntä. Hän ryhtyi tuumasta toimeen insinöörimäisen järjestelmällisesti ja tämä on tulos: istumme yhdessä Fortalezassa Brasiliassa sikarikahvilassa. Olemme ilmaisseet rakastavamme toisiamme jo kahdesti, ja aamun hellät hetket lämmittävät vieläkin sydäntä. Meillä ei ole päämääriä, aikatauluja eikä pakkoa tehdä mitään. Elämme mustalaisten tavoin kiertelevää elämää vailla pysyvää asuinpaikkaa. Santerin aiemman arvomaailman viitekehyksestä käsin meidät voisi luokitella siipiveikoiksi, jotka eivät osta eikä kuluta materiaa oravanpyörän pyörittämiseksi. Silti tunnemme itsemme onnellisiksi.

Santerin kohdalla muutos tapahtui keväällä 2004. Hän oli ollut suurimman osan elämästään siinä uskossa, että elämän tarkoituksena on darvinistisesti lisääntyminen ja sen jälkeen kuoleminen, eli Päivin sanoin suorittaminen. Hän ymmärsi onnellisuuden merkityksen ja oravanpyörän olemassaolon vasta toisen avioeronsa jälkeen huomattaessaan suorittavansa elämänsä ilman, että sillä olisi ollut merkitystä. Hän oli tehnyt asioita,

koska hänen oli odotettu tekevän niitä. Onnellisuuden hän oli uskonut tulevan turvallisuuden, vaurauden ja menestyksen kautta. Tämä johti kuitenkin yhä kauemmaksi onnellisuudesta.

Päivi oli ollut työorientoitunut ja etsinyt sitä kautta elämäänsä sisältöä. Hän hakeutui nopeasti työpaikasta toiseen edetäkseen urallaan, mutta joutui toteamaan, ettei mikään niistä vastannut hänen odotuksiaan. Hän ei päässyt toteuttamaan todellisia kiinnostuksen kohteitaan, vaan ansaitsi ainoastaan rahaa. Päivi yritti ajatella työn työnä, mutta totesi, ettei vapaa-aika riittäisi kaikkeen siihen, mitä hän todella halusi tehdä elämässään.

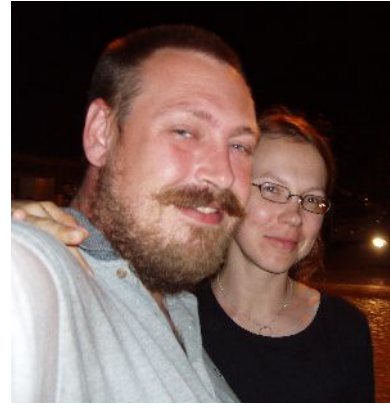
Päivi kaipasi Santerin tavoin elämäänsä kumppania, jonka kanssa jakaa kaiken. Heinäkuussa 2004 asiat loksahdivat paikalleen, kun aloimme seurustella. Halusimme elämältä samoja asioita ja kemiamme toimivat yhteen joka suhteessa. Tuntui hyvältä, että olimme pitkällisen etsinnän jälkeen vihdoinkin löytäneet toisemme.

Mitä sinä tekisit, jos tekisit sitä mitä haluaisit? Mikset sitten tekisi sitä? Mikset tekisi sitä joka tapauksessa, aina ja joka hetki? Ja ehkä vielä tärkeämpi kysymys: tiedätkö, mitä sinä haluaisit tehdä? Suurin este onnellisuuden saavuttamisessa on oma ajattelumme, joka

vieraannuttaa meidät henkilökohtaisista tavoitteistamme ja niiden kautta syntyvästä onnellisuudesta. Se leimaa onnelliset ihmiset päiväperhoiksi, jotka vaeltavat maan päällä vailla päämäärää. Olemme itsekin syyllistyneet tähän ajatteluun ja ymmärrämme siksi tarpeen puolustaa omia, tyytymättömyyteen johtavia valintoja. Emme kuitenkaan jaksakaan emmekä halua uskoa, että kukaan tietoisesti valitsisi tyytymättömän elämän. Siksi tiedostaminen on ensimmäinen askel kohti onnellisuutta. Kaikki alkaa vastauksesta kysymykseen: "Mitä minä henkilökohtaisesti haluan?".

Onnellisuus on subjektiivista. Sen löytäminen muualta kuin omasta itsestä ei ole mahdollista. Prosessi on vaativa, sillä koko ajattelumme rakentuu ulkoisten onnellisuuden lähteiden tavoitteluun. Miksi ajattelemme näin? Vastauksen voi löytää seuraavista tarinoistamme, joissa kerromme matkaamme johtaneista syistä. Meillä kummallakin oli omat lähtöön johtaneet polkumme. Santerilla keskeistä osaa näytteli oravanpyörän tarjoaman turvallisuuden tunteen ja Päivillä työn mielekkyyden katoaminen.

Santerin yrittäjyys ja turvallisuuden tunne

Vaalean suklaanvärinen iho helmeili pienistä hikipisaroista. Ne kiittelivät auringon paisteessa ja kielivät ihon alla virtaavista stressihormoneista. Naisen hiuksia ympäröi musta hiusverkko ja yllä oli beigenvärinen essu, joka oli takaa naruilla kiinni. Essun alla hä-

nellä oli t-paita ja muuten paljaissa jaloissa punaiset varvastossut. Kahvila oli täynnä asiakkaita, jotka odottivat kärkkäinä tilauksien saapumista ja uusien tilauksien tekemistä. Oli suuria saksalaisia, tatuoituja miehiä, pari paikallista noin 30-vuotiasta naista, joukko ruotsalaisia tai norjalaisia turisteja ja kolme paikallista perhettä pienten lastensa kanssa. Tarjoilijatar säntäili pöydästä toiseen ja vei tilauksia odottaville asiakkaille. Toisille hän toisteli samaa mantraa, kuin rauhoittaakseen heitä siitä, ettei tilausta ollut unohdettu: ”Vielä hetki, pari minuuttia, aivan kohta saatte kahvinne.” Kääntäessään taas selän yhdelle malttamattomalle asiakkaalle hän tuhahti, kuinka oli niin kova kiire ja syöksyi takaisin baaritiskille hakemaan tuhkakuppia. Ilma oli sähköinen odottamattomasta asiakasryöpystä keskellä päivää. Mietin mielessäni, mihin kerjäläiset olivat kadonneet, sillä heitä ei ollut näkynyt koko päivänä. Samalla tunsin kosketuksen olkapäässäni ja vaistomaisesti tein torjunnan. Minut takaa yllättänyt lapsikerjäläinen katseli minua hölmistyneenä ja piteli ilmeisen kihelmöivää kättään. Hän seisoj siinä pitkän tovin, kunnes poistui kahvilasta ja meni vielä aidan taakse näyttääkseen minulle keskisormea. Kiire jatkui puolisen tuntia, kunnes kahvila tyhjeni muista asiakkaista. Istuimme yksin pöydässämme miettien, olisiko nyt hyvä aika tilata vielä yhdet. Tulimme kuitenkin toisiin ajatuksiin ja päätimme vielä odottaa hetkisen nähdessämme tarjoilijattaren tiskin takana pyyhkimässä hikeä ja mutustamassa piirakkaa. Olisi tuntunut lähes synniltä keskeyttää hänen hyvin ansaittu taukonsa raskaan työrupeaman päätteeksi.

Muutin pois kotoa Helsingistä Tampereelle opiskelemaan vuonna 1989. Olin taloudellisesti paremman turvallisuuden toivossa valinnut teknillisen korkeakoulun Sibelius-Akatemian ja muusikon uran sijaan. Tämä oli aikuiselämäni alku. Ensimmäiset kuukaudet nukuin perhetutun olohuoneen sohvalla ja kävin keskustasta käsin Hervannassa koulussa. Tilanne oli tukala opiskelija-asuntojen suhteen eikä minulle ollut tiedossa asuntoa kuin aikaisintaan seuraavana lukukautena.

Vaihtoehtoina olivat yksityiseltä vuokraaminen tai ostaminen. Asuntomarkkinat olivat tuolloin kuumementuneet, eikä vapailla vuokramarkkinoilla-kaan ollut liiemmälti tarjontaa. Päädyin ostamiseen. Se tuli edullisemmaksi ja pidin asuntoa turvallisena sijoituskohteena.

Hankin Tampereen Aluesäästöpankin lainarahoituksella yksiön Hervannasta läheltä korkeakoulua. Otin lainan, vaikka armeija oli vielä käymättä, sillä armeijasta luvattiin, että asepalveluksen aikana ei tarvitsisi huolehtia asunnon maksuista. Lisäksi olin kuullut silloiselta sosiaalityötä opiskelevalta vaimoltani, että meillä oli mahdollisuus saada myös muuta apua sosiaalitoimistosta, mikäli asunnon maksujen tai rahojen riittämisen kanssa tulisi ylitsepääsemättömiä ongelmia. Uutta, onnellista olotilaani asunnonomistajana kuvaa osuvasti seuraava katkelma Eppu Normaalin kappaaleesta Puhtoinen lähiö:

Kylven ilossa, asun voikilossa.

Kopperossa, asunnossa, jossa voi nukkua ja kylpeä.

Oon siitä hyvin ylpeä.

On puhtaita molemmat neliöt.

Ei viihdy siellä loiseliöt.

On kiilto parketissa,

ruokaa supermarketissa.

Sinä arvostelet lähiöitä, sanot etten tunne nanananaapureita.

Vaikka pitkin päiviä ja öitä,

seinän läpi kuulen niitten murheita.

Talkkareita varsin pösilöitä,

kalsareita peseviä vaimoja urheita.

Katson ulos ikkunasta kai tää on mesta nasta en tiedä paremmasta.

Ainakin kaupungin johtajasta tää lähentelee taivasta.

Ei mieltä maailmallinen tavara paina jos ei oo siitä pulaa jos riittää nappulaa.

Mut talo jossa on aravalaina ei ole avara aina.

Ei mieltä maailmallinen tavara paina jos ei oo siitä pulaa jos riittää nappulaa.

Armeijaan mentyäni selvisi, ettei korkotukea olisi saatavilla ennen kuin olisin ensin käyttänyt muun omaisuuteni lainan maksuun. Tähän hupenivat säästöt, joiden varassa olin alun perin uskaltanut ostaa asunnon. Tuleva ensimmäinen vaimoni muutti kansani yksiöön. Hankimme yhdessä koiran ja päätimme muuttaa isompaan asuntoon. Sitten tuli pankkikriisi. Sain konkurssiin menneeltä pankilta kirjeen, jossa kehoitettiin palauttamaan viivytyksettä lainaamani rahat tai antamaan lisävuokutta, sillä samaan aikaan asuntojen hinnat olivat romah-
taneet.

Tilanteen ratkaisemiseksi myin asunnon. Minulle jäi velkaa yli 100.000 markkaa ilman vakuuksia tai realistisia mahdollisuuksia selvittää niistä opiskelijana. Jälkiviisaasti ajatellen syytä oli ennen kaikkea itsessäni: olin ollut hölmö luottaessani yhteiskunnan apuun, sillä pitää pärjätä omillaan, jos aikoo elämässään menestyä.

Vuonna 1991 työtilanne oli huono, joten ryhdyin yrittäjäksi velkojeni maksamiseksi. Ratkaisu oli sekä hyvä että huono. Vuoteen 1995 mennessä olin saanut kaikki velat maksettua. Lisäksi olin menestynyt ja sain tehdä unelmieni työtä. Ratkaisusta teki huonon se, että yrittäjänä olin naimisissa työni ja firmani kanssa, mikä johti lopulta ensimmäisen avioliittoni kariutumiseen vuonna 1996. Toinen avioliittoni koki saman kohtalon vuonna 2003. Kaksinnaiminen ei toiminut minun kohdallani, joten Päivin kanssa kolmanteen liittoon astuessani erosin työstä.

Yrittämisen myötä olin vaurastunut, mutta raha toi uutta päänsäivää. Rahaattomana oli ollut jatkuva huoli siitä, miten saan velkojen lyhennykset ja pakolliset laskut maksettua. Unelmoin siitä, että joskus olisi niin paljon ra-

haa ettei enää tarvitsisi välittää, mihin sitä käyttäisi. Sen jälkeen kun rahaa oli, alkoi jatkuva huoli sen säilyttämisestä. Paljonko rahaa pitäisi olla, että sitä olisi riittävästi ja turvallisuus olisi taattu? Entä sitten, kun rahat jostain syystä menettäisi? Miten varmistua turvallisuudesta ja ennakoida sekä estää rahan ennalta-arvaamaton hupeneminen?

Raha toi mukanaan erilaisia onnenonkijoita. Yritykselleni lähetettiin aiheettomia laskuja, sen kassasta varastettiin rahaa ja minut haastettiin oikeuteen mitä erilaisimmista syistä. Haastajat tiesivät, että juttujen sopiminen ja pyydettyjen summien maksaminen tulisivat minulle joka tapauksessa halvemmiksi kuin sattumanvarainen oikeuden käyminen, vaikka kanteet olivatkin tuulesta temmattuja. Asianajajat opastivatkin kauko-
viisaasti sopimaan jutut rahalla heti ensi tapaamisella.

Omaisuuuden tuoma turva oli kovan työn takana. Jouduin verojen ansiosta syvemmälle oravanpyörään, jossa minun oli nostettava lisää palkkaa ennakkoverojeni sekä lisääntyneen palkan johdosta nousseiden tuloverojeni maksamiseksi. Pyrkimykseni ylläpitää varallisuuttani edellyttivät kiihtyvää ponnistelua.

Verovaroilla pidetään toki yllä laadukkaita palveluja kuten sairaanhoitoa. Isoisäni joutui taannoin sairaalaan. Häntä hoidettiin siellä viikon päivät virusperäisestä influenssasta. Kävin katsomassa häntä päivittäin ja ihmetelin, kuinka hän meni hoidosta huolimatta koko ajan huonompaan kuntoon ja alkoi hourailla. Luulin vanhuudenhöperyden iskeneen, kunnes hän kuoli. Ruumiinavauksessa selvisi, että kyseessä oli ollut bakteeriperäinen poskiontelon tulehdus, joka oli edennyt aivokalvontulehdukseksi ja johtanut lopulta sydämen pettämiseen. Parin euron penisilliinikuuri olisi riittänyt isoisäni hengen pelastamiseen, mutta satojen miljoonien sairaanhoitojärjestelmä ei pystynyt sitä hänelle järjestämään. Terveystieteiden huollon puolustukseksi on kuitenkin sanottava, että hän oli jo yli 60-vuotias, eikä siten enää veronmaksajana tärkeä yhteiskunnan jäsen.

Kun yhteiskunnan instituutiot pettävät, on aika kääntyä lähipiirin puoleen. Perhe tuo elämään jatkuvuutta. Darwinistinen elämännäkemykseni tuki tätä käsitystä. Olen hankkinut kaksi lasta, yhden kummankin ex-vaimoni kanssa. Turva ja kiinnekohta säilyivät kuitenkin vain niin kauan kuin puolisoni viihtyivät kanssani. Molemmat kuitenkin lähtivät kuin Alahuhta ja Baldauf Nokialta. Avioerossa lapsista tuli nappuloita, joita käytettiin pelissä tapaamisoikeuksista ja elatusavusta. Raha toi mukanaan lisäksi hyviä ystäviä, mutta rahattomana saadut ystävät olivat pääsääntöisesti parempia. He eivät tavoitelleet suhteesta materiaalista hyötyä.

Ei niin huonoa ettei jotain hyvääkin. Minusta ei ollut kaiken tämän jälkeen tullut alkoholista. Kaikki edellä kuvatut tapahtumat johtivat osaltaan siihen, että havahduin turvallisuuden tunteesta. Luopuminen mahdollisti heittäytymisen turvattomuuden varaan. Koin, että minulla ei ollut mitään menetettävää. Aikaisemmin tärkeinä pitämäni asiat muutuivat merkityksettömiksi, ja ennen merkityksettöminä pitämäni asiat muuttuivat merkityksellisiksi.

Väitän, että Sokrateen sanoma "Tunne itse" ei riitä, vaan elämässä on vieläkin olenaisempaa tietää, mitä itse henkilökohtaisesti haluaa, ja sen jälkeen keskittää kaikki voimavaransa sen saavuttamiseen. Minä halusin olla elämässäni onnellinen ja oivalsin, että omalla kohdallani onnellisuus syntyy siitä, että rinnallani on ihminen, jota rakastaa ja joka rakastaa minua. Ennen tätä muutosta oravanpyörän olemassaolon tiedostaminen ei ollut mahdollista.

Päivi ja työn mielekkyys

Katse harhailee kahvilan petsatuilla puuseinillä. Taulut on aseteltu suoraan ja järjestys hivelee silmää. Peräseinällä roikkuvan puisen hyllykön päälle on kerätty pulloja, vanha kahvimylly ja puinen kastelukannu. Kannua ko-

ristaa kukkamaalaus. Hyllyn alaosassa roikkuu joukko erilaisia mukeja, joihin huomiomme kiinnittyy. Mietimme, ovatko ne kanta-asiakkaita varten. Ne näyttävät käyttämättömiltä eikä niiden järjestys tai asento ole muuttunut ainakaan kuukauteen. Tulemme siihen tulokseen, että ne ovat osa sisustusta. Olisiko tuolle hyllylle mahdollista saada omat nimikkomukit toistuvia kahvilavierailujamme varten? Ainakin, jos kahvilan ostaisi omakseen. Mieleen tulvahtaa erilaisia businessmalleja kahvilan kehittämiseksi, kunnes järjen ääni vaimentaa ne. Miksi palaisimme takaisin oravanpyörään parin kahvimukin tähden? Toisaalta, maailmassa tehdään hölmömpiäkin asioita vähäisemmistä syistä. Kadulta kantautuva kovaääninen moottorin pärinä keskeyttää pohdintamme ja havahduttaa takaisin tähän todellisuuteen. Ohi kiittää rantakirppu kyydissään vähäpukeisia, ruskeaihoisia teinityttöjä täynnä elämäniloa.

Aloitin opiskeluni Taiteiden tutkimuksen laitoksella. Sain ensimmäisenä vuotena suoritettua kuusi opintoviikkoa. Syynä oli se, että valitsin ainoastaan sellaisia kursseja, jotka todella kiinnostivat minua. Vähitellen ymmärsin, että tutkimuksen saamiseksi oli toki tehtävä muutakin ja aloin suorittaa opintojaksoja yksi kerrallaan alta pois.

Havaitsin, että pari vuotta vanhemmat opiskelukaverini valmistuivat keskelle lama-Suomen työmarkkinoita. Olin tehnyt päiväperhomaisen valinnan, mutta jatkoin kerran aloitetun loppuun. Päädyin Suomen Akatemian tutkijaksi. Minulla olisi ollut mahdollisuus nauttia siellä boheemielämästä, mutta valitsin suorittamisen. Laadin itselleni tiukat aikataulut ja tavoitteet, ja 27-vuotiaana kiiruhdin suojatyöpaikaksi nimeämästäni yliopistosta oikeaan työelämään.

Taskussani oli filosofian tohtorin ja kaksi maisterin tutkintoa. Olin lukenut humanististen aineiden lisäksi taloustieteitä ja tiedotusoppia, joista tiesin saavani vauhtia juoksuun oravanpyörässä. Halusin ansaita enemmän rahaa kuin Akatemian tai yliopiston palkat kykenivät tarjoamaan. En myöskään ollut valmis roikkumaan lyhyissä määräaikaissä työsuhhteissa ja odottamaan mahdollisesti 20 vuoden kuluttua vapautuvaa professorin virkaa.

Neljän työpaikan ja puolen vuosikymmenen työnteon jälkeen aloin kysyä itseltäni, mikä minua motivoi. Olin saanut keskiluokkaiseen elämään vaa-dittavat puitteet, auton ja asuntolainan hankittua, ja päässyt nauttimaan erilaisista työsuhde-eduista. Työ tuntui kuitenkin itsessään epämielekkäältä. Päivät valuivat ikään kuin hukkaan. Vapaa-ajalla taas vallitsi runsaudenpula niistä asioista, joita olisin halunnut tehdä: lukea, kirjoittaa, opiskella espanjaa, matkustaa, urheilla.

Matkustaminen oli minulle intohimo. Elin jokaisen vuoden kuukauden mittaista lomaani varten, jolloin voisin lähteä maailman ääriin ja jättää kännykän kotiin. Matkustelin Aasiassa ja Etelä-Amerikassa, joiden kulttuuri kiehtoi minua. Samanlainen intohimo oli kirjoittaminen. Yliopistosta lähdettyäni olin ollut tyytyväinen siihen, että sain pitää kirjoittamisessa taukoa, mutta vähitellen koin sen minua eniten kiinnostavaksi taidoksi. Halusin kehittää sitä.

Työelämän tarjoamat haasteet kilpistyivät erilaisiksi selviytymiskeinoiksi, kuten esimiesten ja kollegojen miellyttämiseksi. Eteenpäin pyrkivän työntekijän kuului päivitellä kalenterinsa täyteyttä kovaan ääneen ja kiiruhtaa palaverista toiseen puku ojossa ja handsfree -nappi korvassa. Selviytymistaitoihin sai jopa koulutusta. Oppi oli yksinkertainen: paras tehdä niin kuin esimies käskee, sillä ei sodassakaan voi sooloilla tai kyseenalaistaa. Rinnastus sodankäyntiin oli ehkä kaukaa haettu, mutta toisaalta se kuvasi erinomaisesti koulutusten päätöstä. Tähtäin oli ulkopuolisen arvostuksen saamisessa: "Haluatko, että sinusta tulee jotain?".

Aloin miettiä, että elämä on liian lyhyt käytettäväksi sellaiseen, mistä ei henkilökohtaisesti pidä. Huoli toimeentulosta - tai jälkeinpäin ajatellen elintason laskusta - oli kuitenkin liian suuri, jotta olisin uskaltanut heittäytyä vakituisesta työstä pois.

Talvella 2004 alkoi konsernin lähes koko kalenterivuoden täyttäneet YT-neuvottelut. Ensimmäisissä omaa yksikköäni koskevissa neuvotteluissa 12-henkisestä tiimistämme lähti 2/3, joko omasta tai yhtiön päätöksestä.

Loppuvuodesta olimme mukana uudella kierroksella. Irtisanomispäivänä minulle soitettiin ja sain kutsun tulla neuvotteluhuoneeseen allekirjoittamaan irtisanomispapereita.

Kahta viikkoa myöhemmin aloitin työt liikkeenjohdon konsulttina. Pienessä työyhteisössä pääsin tekemään enemmän ja mielekkäämpiä töitä. Kuitenkin toive toisenlaisen elämän sisällön löytämisestä säilyi. Kun aloimme Santerin kanssa seurustella, palaset loksahdivat kohdalleen. Pelle Miljoonan sanoja lainatakseni matka alkoi:

Lähden maailmalle etsimään itseäni

syvältä itsestäni

kun sen löydän tuon sen sulle lahjaksi

ehkä ainiaaksi

ei ole oikein lähteä

mut on seurattava tähteä

aallot on jossain kuuskyt metriä korkeat

*kun tuulet suuttuvat
kuu on kuulemma ruosteenpunainen
ja niin surullinen
mä en usko mitään
ennen kuin näen omilla silmilläin*

*Sisko tahtoisin jäädä
mutta moottoritie on kuuma
kaupunkien valot mulle huutaa
tahtoisin selittää mutta laiva odottaa
sä olet mulle unelmaa mutta maailma on totta
on, maailma on totta, on, on.*

Pelle Miljoona, Moottoritie on kuuma.

Oravanpyörä

*P*imeys verhoaa maiseman kuin veitsellä leikaten. Kahvilan avoimista oviaukoista puhalttaa vilpoinen merituuli, joka hivelee auringosta vielä punottavia poskiamme. Istumme omassa kantapöydässämme, muut pöydät ovat vielä tyhjiä. En muista, mikä viikon-

päivä nyt on, eikä sillä tarkemmin ajatellen ole väliäkään. Kahvilan autius vain ihmetyttää. Sen voisi selittää viereisessä kirkossa sunnuntaisin pidettävällä messulla tai viikon hiljaisimmalla päivällä, keskiviikolla. Oviaukoon ilmestyy kolme kaverusta bermudashortseissaan ja t-paidoissaan. He istuutuvat oven lähellä olevaan pöytään ja tilaavat muhkeat sikarit. Yllätymme, kun yksi miehistä alkaa puhua suomea. He eivät ilmeisesti ole tiedostaneet myös meitä suomalaisiksi, sillä puheenaiheena ovat seksikokemukset paikallisten prostituoitujen kanssa. Tyttöjen fyysisten mittojen ja hiusten vertailu kääntyy pian keskusteluksi maksetuista korvauksista ja käytetyistä motelleista. Miesten puheessa korostuu, kuinka parhailaan vietettävä loma on todellista laatuaikaa työkiireiden lomassa: voi rauhassa tapailla tyttöjä ja nauttia seksistä. Tytötkin ovat miesten mukana nauttineet yhteisistä hetkistä jopa niin, että yksi oli alkanut itkeä miehen lähdettyä motellista. Kysäisen, tilaisimmeko vielä yhdet maitokahvit. Miehet hätkähtävät, nousevat ylös ja poistuvat kiireisesti sikarit huulipielissään kahvilasta. Olemme taas kaksin ja meillä on kaikki aika maailmassa omille ja toistemme ajatuksille.

Me huomasimme omien kokemustemme kautta, että oravanpyörässä juokseminen on helppoa. Riittää, kun tekee samaa kuin muutkin. Oman itsensä tuntemista ei tarvita, pikemminkin päinvastoin. Mikäli omat kiinnostuksen kohteet sattuisivat johtamaan vallitsevien auktoriteettien kyseenalaistamiseen, elämä muuttuisi kertaheitolla varsin epämukavaksi. On helpompaa mukautua vallitseviin käsityksiin, vaikka niissä olisi yhtä paljon järkeä kuin Matti Nykäsen kuolemattomassa letkautuksessa: "Elämä, soon niinku laiffii".

Käsitlemme seuraavaksi oravanpyörän polttoaineita, jotka pitivät omat pyörämme pyörimässä. Niitä olivat menestyminen, työ, omistaminen, sosiaaliset suhteet, vapaa-aikaa ja raha.

Menestys

Mitä nopeammin onnistuimme oravanpyörässä juoksemaan, sitä menestyneempinä meitä pidettiin. Menestymisen avulla sai arvontaa muilta ja voi pönkittää omaa minä-kuvaansa. Se auttoi etenemään uralla, toi tullessaan uusia ystäviä ja vaurautta. Menestys ei kuitenkaan tehnyt onnelliseksi, koska menestymisen tavoite ei ollut lähtöisin meistä itsestämme. Menestymisen määrittelivät muut ihmiset. Toiseksi menestyminen voitiin määrittää vain suhteessa muihin ihmisiin, mikä edellytti jatkuvaa vertailua. On vaikea uskoa, että joku tuntisi sydämessään menestymisen tekevän hänet onnelliseksi.

Menestys on suhteellista. Joku voi menestyä hyvin ja toinen vieläkin paremmin olematta silti yhtään onnellisempi kuin vähemmän menestynyt. Menestystä tavoitellaan lähinnä siksi, että se luo turvallisuuden tunnetta. Varjopuolena se tuo mukanaan kateutta ja kiihdyttää näin muiden oravanpyöriä.

Mutta mitä merkitystä menestyksellä on, jos siitä huolimatta tuntee itsensä onnettomaksi? Kuinka menestynyt pitää olla, ettei menestys voi enää himmetä kuten Matti Nykäselle sittemmin kävi? Kuinka menestynyt pitää olla ollakseen kaikkein menestynein?

Äärimmäisen menestynyt ihminen on yksin menestyksensä kanssa. Häntä ympäröivät menestystä määrittävät hännystelijät, jotka pyrkivät näin pönkittämään omaa sosiaalista asemaansa. Malliesimerkki menestyjistä ovat formulakuljettajat.

Oravanpyörän ulkopuolella emme piittaa omasta menestyksestämmme, sillä meidän ei tarvitse todistella muille mitään. Olemme kuitenkin iloisia, jos joku menestystä arvostava on sitä saavuttanut.

Työ

Koimme molemmat mielekkään työn tekemisen tärkeäksi. Työn mielekkyys kuitenkin pelkistyi menestyksen ja vaurauden tavoitteluksi. Tekisitkö sinä töitä, jos siitä ei maksettaisi palkkaa? Tai menisitkö aamulla töihin, jos ilman sitäkin nauttisit nykyistä arvontoa kanssaihmisiltä, säilyttäisit sosiaaliset suhteet työkavereihisi ja elantosi olisi turvattu koko loppuelämäksi? Tuskin, sillä työnteon tuoma turvallisuuden tunne muuttuisi merkityksettömäksi.

Työnteon syvin olemus on suorittamisessa. Asioita ei tehdä siksi, että niistä nautitaan, vaan siksi, että ne täytyy tehdä. Toiminnan oikeuttaa aina joku tästä hetkestä irrallaan oleva, materiaallinen tulevaisuuden tavoite. Jatkuva kiire estää miettimästä asioita sen syvällisemmin, sillä jos ei ole kiire, ei ole tärkeä. Täyden kalenterin esittely kollegoille tuottaakin suurta tyydytystä ja luo kuvaa pätevästä ja halutusta työyhteisön jäsenestä.

Mitä tästä jatkuvasta suorittamisesta jää käteen muisteltavaksi sitten, kun eläköitymisen aika tulee? Syntymä, koulunkäynti, opiskelu, työ, eläkeikä, kuolema - mikä näistä oli parasta aikaa elämässäsi?

Taustalla vaikuttaa protestanttinen etiikka, joka korostaa työnteon merkitystä. Työstä haetaan elämään sisältöä ja minuuden rakentamisen peruspilareita. Uuteen ihmiseen tutustuttaessa keskeinen kysymys on "Mitä

teet työksesi" sen sijaan, että kysyttäisiin "Mikä sinut tekee onnelliseksi?". Työn katsotaan kuvastavan sitä, mikä kukin on: mitä hän osaa, mitä hän kykenee saavuttamaan, millaista arvostusta hän nauttii.

Työnteon lähtökohtainen mielettömyys konkretisoitui kirjaimellisesti toisen maailmansodan Saksassa. Toivottavasti tämä vertaus ei aiheuta lukijassa samaa pahennusta kuin Britney Spearsin haisevat jalat lentokoneessa. Auswitzin keskitysleirin rautaisen portin päälle on kirjoitettu "Arbeit Macht Frei". Se tarkoittaa suomeksi: "Työnteko vapauttaa". Oravan-

pyörässä näin todellakin tapahtuu. Työnteko vapauttaa meidät miettimästä omaa tahtoamme ja saa tekemään sellaisia asioita, jotka eivät tee meitä onnellisiksi.

Toinen tapa saavuttaa vapaus on tiedostaa oravanpyörän olemassaolo ja selvittää, mitä henkilökohtaisesti haluaa elämältään. Jos meidät olisi luotu tekemään pelkästään työtä, olisimme syntyneet tähän maailmaan ilman sielua ja sydäntä.

Oravanpyörän ulkopuolella olemme valmiita turvautumaan työntekoon vain pakon edessä. Emme kuitenkaan paheksu muiden työntekoa, sillä se mahdollistaa meille helpomman elämän.

Tavarat

Esimerkit onnistumisista ruokkivat oravanpyörää, ja kateus - jatkuva oman ja muiden menestymisen vertailu - kiihdyttävät sen pyörimistä. Helppointa vertailu on materian kautta. Siksi ihmisen olemus ja arvo pelkistyvät lopulta siksi, mitä hän omistaa.

Tavaroiden hankinta voi muodostua samanlaiseksi elämänsisällöksi kuin paremman palkan ja suuremman asunnon tavoittelu. Materiaan takerrutaan kuin Sauli Niinistö sähköpylvääseen tsunamin iskettyä.

Oravanpyörässä olimme jatkuvasti tyytymättömiä siihen, mitä meillä oli, ja haikailimme jotain parempaa ja enemmän. Kun yksi tarve saatiin toteutettua, oli seuraava ja isompi jo odottamassa.

Ostamisen ja omistamisen logiikka on sama kuin kansantaloudessa, jossa kasvun oletetaan olevan jatkuvaa. Mutta voidaan kysyä, mitä iloa jatkuvasta kasvusta on? Jos saisit lottovoiton, mitä kaikkea ostaisit tullakseen onnellisemmaksi?

Tavarat tuovat vain harvoin muuta kuin lyhytaikaista iloa ja turvallisuuden tunnetta ja päälle päätteeksi sitovat omistajansa. Pahimmillaan 30 vuodeksi otettu asuntolaina tekee omistajalleen saman kuin maapalsta torpparille 1800-luvulla. Elämän painopiste siirtyy tulevaisuuteen ja nykyhetkestä tulee työ- ja palkkakeskeistä suorittamista. Materian hallinta myös velvoittaa. Kiinteistöt vaativat sisustusta, remontointia, palotarkastuksia ja veronmaksua, autot säännöllistä katsastusta ja huoltoa. Lisäksi on huoli omaisuuden tuhoutumisesta ja sen suojaamisesta varkailta.

Oravanpyörän ulkopuolella tavarat ovat menettäneet merkityksensä, sillä emme tarvitse niitä muiden kuin peruselintoimintojen ylläpitämiseen.

Perhe, lapset ja ystävät

Perhe ja ystävät luovat kiinnekohdan elämään. Jos ne on kuitenkin hankittu vain osaksi kulissia hyödyttämään esimerkiksi urapyrkimyksiä tai lisäämään yhteiskuntakelpoisuutta, sitovat nekin väijäämättä oravanpyörään. Lapset voivat esimerkiksi olla oman itsen jatkeita, joiden avulla päätetään hyvänä isänä tai äitinä.

Oravanpyörässä monista ihmissuhteista tuli meille pakottavia, vaikka ne näyttäytyivätkin alun perin itse valituiksi. Näitä olivat esimerkiksi sellaiset työn kautta tulleet ihmissuhteet, kuten asiakas-, alais-, kollega- ja esi-
miessuhteet. Tämä tuttavapiiri tuki omaa tärkeyttä. Merkittävässä asemis-
sa olevien ystävien ja kuuluisuuksien kanssa hengailu paransi sosiaalista
statusta. Henkilösuhteet eivät kuitenkaan tulleet ilmaiseksi, vaan niiden
vaaliminen tuotti vastaavaa päänvaivaa kuin tavaran hoitaminen. Oli
esiinnyttävä edukseen, harrastettava smalltalkia, pysyttävä kaikkien ka-
verina ja oltava hyvä jätkeä.

Oravanpyörän ulkopuolella perhe ja ystävät ovat meille pyyteettömiä voimavaroja. Emme odota heiltä mitään emmekä myöskään halua heidän odottavan mitään. Näin suhde on puhdas ja rasisitteeton.

Harrastukset, vapaa-aika ja lomailu

Työn ohella myös vapaa-aikamme oli oravanpyörässä etukäteen ohjelmoitua. Siitä tehtiin laatuaikaa, joka ladattiin täyteen odotuksia. Vapaa-aika suoritettiin päämäärätietoisesti aikataulussaan.

Lomamatkoilla oli käytävä jokaisessa turistipyydyksessä, ikuistettava ne kuviksi, lähetettävä postikortteja ystäville ja ostettava edullisia matkamuistoja asunnon ja kesämökin koristelemiseksi. Kuvien ja tavaroiden avulla lomamatkoja oli mahdollista esitellä sopivissa yhteyksissä muille ja saada näin arvontoa sekä herättää kateutta.

Harrastukset valitaan oravanpyörässä siten, että ne tukevat jalompia päämääriä, kuten työtä ja arvostuksen ansaintaa. Ne ovat tavoitteellisia ja niitä suoritetaan. Tämä on luonnollinen seuraus siitä, että elämä kokonaisuudessaan on ohjelmoitua. Jos harrastus olisi jotain, mitä aidosti haluaisi tehdä, miksi uhrata aikaansa työlle tai muille sijaistoiminnoille?

lhannetapauksessa työ voi olla entinen harrastus. Työnteko pitää kuitenkin sisällään sellaisia oravanpyörän kannalta keskeisiä komponentteja, jotka johtavat tyytymättömyyteen. Harrastuksesta tulee pakko, jos sitä on tehtävä silloinkin kun ei huvittaisi. Tai jos sen myötä on tehtävä sellaisia asioita, joista ei pidä, kuten esimerkiksi viranomaisten kanssa asiointia, johtamista tai myyntiä.

Oravanpyörästä poistuneina pidämme vapaa-ajan käsitettä absurdina. Meillä ei ole muuta kuin vapaa-aikaa ilman odotuksia, päämääriä tai aika-
tauluja. Jos pidämme jostakin harrastuksesta ja se tekee meidät onnellisiksi, keskitymme sen tekemiseen täysin rinnoin tekemättä siitä työtä.

Raha

Raha toi tullessaan huolen sen säilyttämisestä ja määrän lisäämisestä. Jos ottaa riskin ja sijoittaa esimerkiksi osakkeisiin, on mahdollista saada tuottoa riskin vastineeksi. Jos taas ei ota riskiä ja valitsee turvallisuuden, rahat hupenevat pikkuhiljaa inflaatioon ja varallisuusveroihin. Rahaa pitää siis hankkia koko ajan lisää, mikä aiheuttaa työtä ja huolta. Huoli ei tehnyt meitä onnelliseksi, tekeekö se sinut?

Rahan hankinta ja säästäminen nojaavat samaan olettamukseen kuin verkostomarkkinointi, jonka mukaan maailmassa on rajaton määrä ihmisiä. Oravanpyörä pysyy vauhdissa, koska rahaa oletetaan olevan määrätömästi ja siitä riittävän kaikille lisää hankittavaksi. Maailmassa on kuitenkin rajallinen määrä rahaa ja se jakautuu epätasaisesti. Aina löytyy joku, jolla sitä on enemmän.

Oravanpyörän ulkopuolella raha on meille välttämätön paha. Se ei kelpaa syötäväksi, mutta sitä voi käyttää ruuan ostamiseen. Sen avulla voimme myös tehdä mitä haluamme, jos tämä sattuu vaatimaan rahaa. Rahan eteen emme kuitenkaan halua tehdä työtä, jos ei ole aivan pakko. Sijoitukset koemme resurssien haaskaukseksi, sillä varmoja takeita niiden pysyvyydestä ei ole. Mikään ei yksinkertaisesti voi olla varmasti riittävästi, tai ainakaan emme voisi jättää sitä oman onnensa nojaan.

Yhteenveto

Olemme käsitelleet oravanpyörän keskeisimpiä osatekijöitä. Niiden avulla voi saada elämänsä jatkuvuutta ja turvallisuuden tunnetta. Tosin jos kaikki meistä olisivat ajatelleet ja tehneet samoin kuin toiset, olisi maapallo edelleen litteä ja harva meistä uskaltaisi olla onnellinen. Toivomme, että voimme omalla matkallamme kertoa oravanpyörän ulkopuolisesta todellisuudesta kuten Matias Rust aikoinaan teki loikatessaan pienkoneella Neuvostoliittoon ja laskeutumalla Moskovan punaiselle torille.

Erilaisuuteen ei suhtauduta suopeasti, sillä keskivertoisuus ja massan ylivoima ovat hallitsevia. Kaikkien tulisi olla samassa veneessä, jotta heitä kohtaan voisi tuntea lojaalisuutta. Esimerkiksi vuokralla asuminen, vapaaehtoinen työttömyys tai osaamiseen nähden vaatimattoman työn vastaanottaminen herättävät lähes poikkeuksetta sääliä.

Väitämme, että tekemällä toisin ja toteuttamalla omia itsekkäitä päämääriään voi tulla onnellisemmaksi. Maailmassa ei mielestämme ole yleispätevää totuutta siitä, miten juuri sinun olisi eletävä oma elämäsi. Sinun on se itse määriteltävä.

Esimerkki oravanpyörästä

Lähdetään ajatusleikkiin: millainen olisi onnellinen suomalainen ihminen? Annamme seuraavassa kuvitteellisen esimerkin onnellisesta ihmisestä kahdessa eri elämäntilanteessa, oravanpyörässä ja sen ulkopuolella.

Elämäntilanne A:

Onnellisella ihmisellä on hyvä ja haastava työpaikka. Hän asuu omistamassaan asunnossa ja käy töissä uudella autollaan. Asuntonsa hän koristelee kauniilla design-tuotteilla, joita kauppojen hyllyt pursuavat. Samassa osoitteessa asuvat puoliso, kaksi kaunista lasta ja komea rotukoirra. Hänellä on ympärillään paljon hyviä ystäviä, jotka auttavat häntä etenemään urallaan ja antavat hyviä vinkkejä karttuneen varallisuuden sijoittamiseksi. Hänen harrastuksensa ovat kehittäviä, tukevat työtä ja auttavat laajentamaan ystäväpiiriä. Onnellisella ihmisellä on mahdollisuus lomillaan matkailla Euroopan pääkaupungeissa ja eksoottisilla kaukomatkoilla. Sen ansiosta hän voi palata töihin entistäkin virkeämpänä ja suorituskykyisempänä, täynnä tarmoa ja uusia ideoita. Hän huolehtii aktiivisesti tulevaisuudestaan eläkevakuutuksen ja säästöjen avulla. Ne antavat tulevaisuuden turvaa ja mahdollistavat eläkkeelle jäädessä oman unelman toteuttamisen ja lapsille muhkean perinnön pesämunaksi oman elämän alkutaipaleelle. Hyvän työpaikan maksaman reilun palkan turvin onnellinen ihminen voi hankkia myös erilaisia kalliita, pitkäaikaisia hyödykkeitä, kuten kesämökin. Mökillä vietetyt viikonloput ovat todellista laa-
tuaikaa perheen ja ystävien parissa. Hän maksaa mielellään osuutensa yhteiskunnan hyvinvointipalvelujen tuotantokustannuksista verojen muodossa. Vastineeksi hän saa yhden maailman parhaista terveydenhuoltojärjestelmistä, korkealaatuisen koulutuksen lapsille ja köyhien auttamisen

tuoman lisäturvan yhteiskunnallisen tasa-arvoisuuden lisääntytyä. On lottovoitto syntyä Suomeen, miettii onnellinen ihminen hiljaa mielessään, kun hän ajaa varhain aamulla töihin hienolla autollaan.

Elämäntilanne B:

Kuukauden päästä onnellisen ihmisen työpaikalla alkoi kolmas YT-neuvottelukierros, jossa irtisanottiin kaikki yrityksen kaventuneisiin voittoihin nähden kohtuutonta palkkaa nauttivat työntekijät. Onnellinen ihminen kuului tähän ryhmään. Omistusasunnossa ilmennyt homevaurio pakotti perheen muuttamaan tilapäisesti mökille asumaan. Vakuutusyhtiö oli evännyt korvaushakemuksen, koska homevauriot eivät kuuluneet vakuutuksen piiriin. Samaan aikaan pankki myi pakkohuutokaupalla home-asunnon lainan takaisin maksamiseksi ja kuittasi sillä veloista lähes puolet. Kauniit tavarat oli ollut pakko myydä pois kirpputorilla, sillä mökki oli liian pieni niiden varastoimiseen. Talvi oli tuloillaan, mikä hankaloitti elämää takametsissä. Vesijohdot jäätivät ja tiet tukkeutuivat lumesta. Eläkevakuutus oli ollut pakko realisoida, jotta mökille muuton kustannukset oli saatu maksettua. Lisäksi eläkevakuutuksesta oli tullut lisäveroja verolain muututtua taannehtivasti. Hieno auto oli päätynyt romuttamolle hirvikolarin vuoksi. Se oli epäonneksi sattunut hirvivaroituserkin voimassaoloalueella, minkä vuoksi korvauksia ei ollut luvassa. Ystäväpiiri oli vieraantunut etäisyyden ja muuttuneen sosiaalisen aseman vuoksi, minkä vuoksi onnellinen ihminen alkoi viettää osan ajastaan Matkahuollon baarissa keskikaljaa siemaillen. Puoliso oli olosuhteiden huononnuttua muuttanut pois ja vienyt lapset ja koiran mukanaan. Eipä sitten tarvinnutkaan odottaa eläkeikään saakka, mietti onnellinen ihminen istuessaan mökin kuistilla nokkahuilua soittamassa. Nyt hänellä oli aikaa toteuttaa tämä unelmansa.

Kummassa elämäntilanteessa onnellinen ihminen oli onnellisempi? Mahdollisesti kummassakin, tai sitten ei kummassakaan. Onnellisuus ei ole kilpailutekijä, joka perustuisi ulkoisiin mittareihin, kuten työhön, rahaan, ystäviin ja tavaroihin. Yön ”Onnellinen perhe” kuvaa oivallisen osuvasti tätä oravanpyörän onnea.

Pieni kaunis talo, yksi tuhansien joukossa

Ikkunoissa valo ja tv auki olohuoneessa

Siniristilippu tv:n päällä, presidentin kuva seinällä

Hymyilee, nyökyttelee päätänsä, onnellinen perhe asuu täällä

Veli ja sisko huoneissaan ovat lukevinaan läksyjään

Pikkuveli hypnoosissa pelaa videopeliään

Äiti laittaa ruokaa modernissa keittiössä

Koira pöydän alla kuorsaa, isä on taas ylitöissä

Onnellinen perhe asuu tiilitalossa

Julkisivu hohtaa ja kulissit kunnossa on nukkekodissa

Keittiössä syödään, makuuhuoneessa lyödään, oi ikuinen onnellisuus

Olohuoneessa leijuu keskiluokan kirous - ikuinen tv hiljaisuus

Isä tulee kotiin, syömään huutaa äiti

Ruokapöydässä ei puhuta, ei ole mitään puhuttavaa

Lapset ryntäävät huoneisiinsa, heti syötyään

Takaisin omiin unelmiinsa, lyöden ovet kiinni perässään

Isä istuu nojatuoliinsa olohuoneessa, lukee röyhtäillen lehteään

Jää äiti huokailemaan pöytään

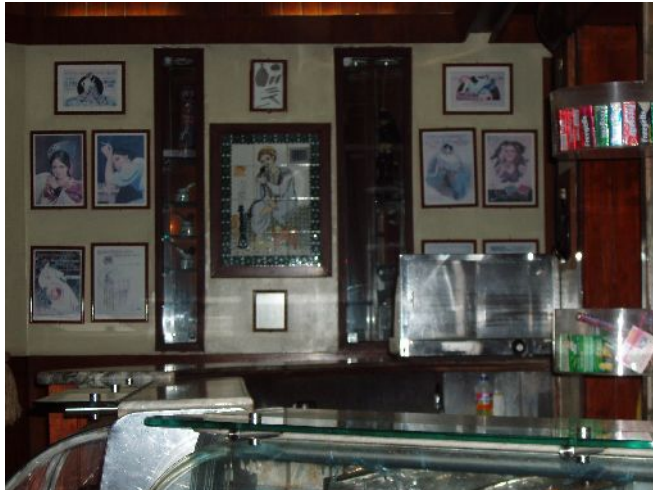
*Pieni kaunis talo, yksi tuhansien joukossa
Sammunut on jo valo, onnellinen perhe on unessa
Isä näkee painajaisia, sisko itkee unissaan
Veli piirtää lakanaansa kartan vieraasta maasta
Sähköpatteri hyminällään laulaa yön kehtolaulua
Silti ihmisillä on kylmä noissa hiljaisissa huoneissaan.*

Onnellisuuteen ei vaikuta se, että esimerkkinä onnellisen ihmisen omaisuus oli huvennut ja turvallisuuden tunne haihtunut. Onnellisuus syntyy omien henkilökohtaisten tavoitteiden tiedostamisesta ja niiden toteuttamisesta.

Oravanpyörästä onnenpyörään

Kärpäset pörräävät ympärillämme. Ne hyppivät, pomppivat ja tassuttelevat ihollamme pienillä, likaisilla jaloillaan. Onpa niitä tänään paljon. Tai sitten olemme harvinaisen herkullisia hikkisine raajoinemme. Mieleeni muistuu vanha sa-

nanparsi kärpäsistä. Sen mukaan paskan ei tarvitse olla hyvää, vaikka se 10.000 kärpäselle maistuisikin. Yksikään kärpäsistä ei tällä kertaa osu kahvikuppiini, mutta hörppään sen kuitenkin varmuuden vuoksi tyhjäksi yhdellä siemauksella. On ilta. Viereisellä kujalla kuhisee. Siellä on joukko räsyihin pukeutuneita lapsia, jotka hyörivät ja pyörivät ympäriinsä, heiluttavat välillä käsiään ylös ja alas ja tekevät äkkinäisiä liikkeitä. Katselemme heitä metallisen, mustaksi maalatun aidan takaa, joka on kuin terävis-tä taivaalle sojottavista keihäistä tehty. Aita kohoaa parin metrin korkeu-teen ja luo meille turvallisuuden tunteen. Aika ajoin lasten käsissä vilah-telee muovisia juomapulloja, jotka he kohottavat neniensä alle. Haistajat virnistävät vinhasti ja tärisivät nautinnosta. Pullojen pohjalla on pieni määrä jotain tahmeaa keltaista ainetta. Sen täytyy olla liimaa. Myös kah-vilan kantakerjäläiset ovat leikissä mukana ja näyttävät saaneen oman osansa nautintoaineesta. Bakkanaalit keskeyttää kujalle kiitävä sotilaspo-liisin auto. Poliisit säntäävät avautuvasta liukuovesta pakoon juoksevien lasten perään. He palaavat pian mukanaan muovipussillinen lapsilta ke-rättyjä pulloja. Ketään lapsista ei kuitenkaan pidätetä. Poliisiauto poistuu paikalta ja hetkeä myöhemmin saapuu sosiaalityöntekijöiden auto. Tak-kutukkainen poika on poissa.

Oravanpyörästä pois loikkaaminen edellytti meiltä, että: 1) tiedostimme oravanpyörän olemassaolon ja 2) tiesimme, mitä henkilökohtaisesti halusimme. Tämän jälkeen kyse oli omasta valinnasta ja sen toteuttamisesta. Kerromme tässä luvussa tarkemmin, kuinka lähtömme tapahtui.

Lähdön valmistelu kesti kuukausia. Tuona aikana kyseenalaistimme jatkuvasti ratkaisuaamme ja pohdimme, mitä se toisi mukanaan. Tavoitteemme olivat kuitenkin selkeät. Santeri halusi keskittyä rakkauteen ja suhteen hoitamiseen, ja Päivi lisäksi matkustaa Etelä-Amerikkaan sekä kehittää espanjan kielen taitoaan. Nämä nivoutuivat yhdeksi saumattomaksi suunnitelmaksi.

Löimme lähtöpäivän lukkoon kolme kuukautta ennen h-hetkeä. Päivä olisi 29. lokakuuta 2004, jolloin suuntaisimme kohti Brasilian pääkaupunkia Brasilia. Siellä asui Santerin ystävä Pedro vaimoineen. Tämä oli tulevan elämämme ensimmäinen ja viimeinen kiinne kohta. Muita suunnitelmia meillä ei ollut.

Vielä kaksi kuukautta ennen lähtöä teimme toisiltamme viimeisen varmistuksen siitä, että suunniteltua ei muutettaisi tai peruttaisi. Tämän jälkeen ryhdyimme toteuttamaan oravanpyörästä katsottuna kaikkein radikaaleimpia tehtäviä. Näitä olivat töistä irtisanoutuminen, omaisuudesta eroon pyrkiminen ja suunnitelmista kertominen perheelle ja ystäville.

Kun ilmoitimme kumpikin omilla tahoillamme jättävämme työt, oli vastaanotto ristiriitainen. Santerin vitsailtiin siirtyvän kilpailijan leipiin ja tekemään takinkäännön. Huoli poislähdöstä oli ilmeinen, sillä yritys oli vahvasti henkilösidonnainen ja sen julkisuuskuva rakentui Santerin kautta. Päivin osalta pieni työyhteisö oli huolissaan jatkuvuuden turvaamisesta ja uuden hyvän suorittajan löytämisestä. Lähtöpäätöksemme näytti saavan molemmat työyhteisöt tuntemaan itsensä jollakin tavalla petetyiksi. Meille työ oli lakannut olemasta elämän tarkoitus.

Pelko tulevasta ja turvallisuuden kaipuun rippeet tekivät lähdöstämme eräänlaisen hypyn tuntemattomaan. Mietimme erilaisia asioita, jotka voisivat mennä vikaan ja aiheuttaa ongelmia. Näitä olivat mm. veroilmoitukset.

Yhteiskunta, viranomaiset ja byrokratia eivät ota huomioon oravanpyörästä irrottautumista. Ensimmäinen ongelma syntyi siitä, että meillä ei ollut ilmoittaa maistraatille ja postille tulevaa osoitettamme. Olimme päättäneet kiertää ilman kiintopisteitä ympäri maailmaa. Vakituinen asuinpaikka osoittautui kuitenkin yhteiskuntakelpoisen elämän peruskiveksi, jota ilman ei voi olla. Emme löytäneet ongelmaan muuta ratkaisua kuin ohjata postit väliaikaisesti vanhempiemme riesaksi.

Yritimme estää erilaiset lähtömme jälkeiset epäselvyydet, jotka kaatuisivat nekin väistämättä vanhempiemme niskoille. Kävimme verovirastossa ilmoittamassa lähdöstämme ja ansiotulojemme loppumisesta. Meidät otettiin vastaan hämmästyneinä ja meistä tuntui, että vilpittömyytemme kyseenalaistettiin. Haasteeksi muodostui lähtövuotemme veroilmoitus, jolloin ansiotuloja vielä oli. Päivi oli veroehdotuksen piirissä, mutta Santerille poissaolo teki veroilmoituksen laatimisen käytännössä mahdottomaksi.

Viranomaisten järjestelmistä poistuu vähitellen. Verottajalle meidän ei pitäisi enää joutua tekemään tiliä vuodesta 2005 - tai ollaksemme realistisia, ainakaan vuodesta 2006 - lähtien. Tämä tietysti edellyttää, että kaikki Suomessa jäljellä oleva omaisuus on saatu hävitettyä. Verosuoritusten

loppumisen myötä emme luonnollisestikaan voi jatkossa käyttää yhteiskunnan palveluja, mikäli sattuisimme käymään Suomessa. Terveystieteiden huollossa siirtymäaika on yksi vuosi, minkä jälkeen KELA-kortti on annettava uudelleen korvausten saamiseksi. Myöskään julkisen terveydenhuollon palveluja emme voi käyttää, sillä emme ole kirjoilla missään Suomen kaupungissa. Suomen kansalaisuus toki säilyy elleimme halua ottaa jotakin toista. Laki kieltää kaksoiskansalaisuuden.

Kertyneestä tavarasta eroon pääseminen oli oma lukunsa lähtövalmisteluissa, vaikka meistä kumpikin on pikemminkin spartalaiseen yksinkertaisuuteen kuin hamstraukseen taipuvainen. Työläintä oli autojen myynti. Käytetyt, vaikka

vain muutaman vuoden ikäisetkin, tekevät huonosti kauppansa. Arvo romahtaa välittömästi puoleen, kun auto ajetaan ensimmäisen kerran ulos liikkeestä. Sama arvonalennus koski luonnollisesti myös muita tavaroita. Päivin cd-kokoelmasta tarjottiin pilkkahintaa ja vanhoista huonekaluista olisi pitänyt maksaa ne pois kantaville. Tulimme siihen tulokseen, että mitään tavaraa emme enää hanki. Onneksi vanhempamme autoivat tavaroitten sijoituksessa, myynnissä ja hävittämisessä, sillä muuten kolmen kuukauden valmistelu-aika ei olisi riittänyt. Muutamia tavaroita säilytimme jaettavaksi ystäville läksiäisissämme.

Loikkauksen valmistelu oli tiivistä suorittamista ja kilpajuoksua oravanpyörässä. Teimme muistilappuja asioista, jotka piti vielä hoitaa ja viivasimme niitä yksi toisensa jälkeen syvän tyydytyksen vallassa yli. Yksi nautinnollisimmista kokemuksista oli polttaa takassa kaikki jäljelle jääneet asiakirjat ja paperit, ja käristää makkaraa niiden loimussa. Kyytipojaksi joimme häälahjaksi saamaamme samppanjaa.

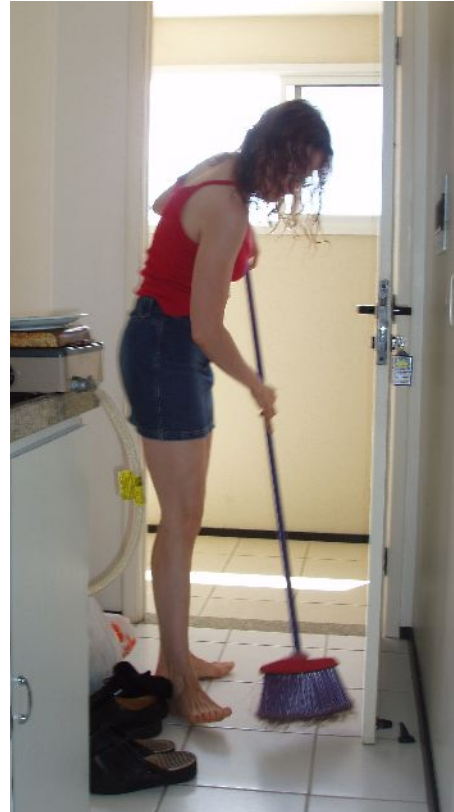
Jätimme tavaraa jäljelle vain sen verran, mitä jaksoimme kantaa. Santeri pakkasi mukaan muutaman välttämättömän vaatekerran, makuupussin ja teltan. Päivin kohdalla samaan lopputulokseen pääseminen edellytti useita iteraatiokieroksia ja tiukkaa luokittelua aivan välttämättömiin ja muihin tavaroihin. Nyt omaisuutemme mahtuu kahteen rinkkaan ja kahteen reppuun. Silti tuntuu, että karsittavaa löytyy edelleen. Luopuminen teki hyvää ja mieli on muuttunut huomattavasti kevyemmäksi. Enää ei ole ongelma vaihtaa paikkaa niin halutessaan, koska kaikki kulkee kätevästi mukana.

Rahaa otimme mukaan luottokortin ja käteisen muodossa. Käteistä halusimme reiluhkon summan, sillä Luottokunta vetää välistä VISA-kortilla tehdyistä ulkomaan nostoista 2,5 prosentin palkkion. Hämmästyksemme oli kuitenkin suuri, kun Nordean Helsingin keskustassa sijaitseva konttori kieltäytyi antamasta meille rahoja lähtöpäivän aattona. Pankkivirkailijan mukaan yli 5.000 euron nostot tulee tilata etukäteen, sillä holvissa ei pidetä niin suuria summia. Totesimme, että ilmeisesti rahat ovat hyvässä turvassa, kun edes tilinomistajina emme pääse niihin käsiksi. Onneksi lentokentän pankkikonttorissa ei ollut vastaavia rajoituksia.

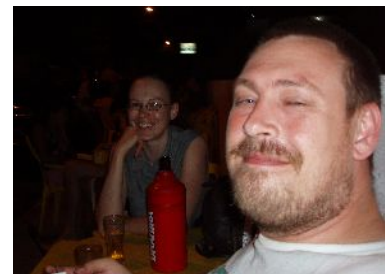
Vaikka käytännön asiat työllistivät meidät, pidimme huolen myös siitä, että ehdimme tavata ystäviämme. Kertoessamme heille lähdöstämme saimme osaksemme vilpittömiä onnentoivotuksia, mutta aiheutimme usein myös perustelujen ryöpyn. Jotkut tunsivat itsensä petetyiksi meidän livettyä ruodusta. Ratkaisumme sai heidät puolustamaan omia elämäntoimintojaan ja selittelemään niihin johtaneita syitä. Näitä useimmiten itsestä riippumattomia syitä olivat esimerkiksi asuntolaina, uusi kesämökki, pienet lapset ja epävarmuus toimeentulosta. Meidän kohdallamme näennäinen varallisuus, joka tosin on tiukasti turpeeseen sidottua, tuntui heistä mahdollistavan lähtöemme.

Ystävät ja perhe oli tietysti haikea jättää Suomeen. Santerin lapset jäivät äitienensä huomiin. Tytär sai onneksi äidiltään luvan osallistua häihimme ja läksiäisiimme. Santerilla on luonnollisesti ikävä molempia ja hän pitää tyttärensä yhteyttä sähköpostitse. Poika ei osaa vielä lukea eikä kirjoittaa, joten yhteydenpito ilman vastahakoisen äidin apua ei ole vielä mahdollista. Lapset tuskin pääsevät tapaamaan meitä ulkomaille ennen täysi-ikäisyyttään.

Mietimme usein, miksi pysyvää loikkausta on niin vaikea hyväksyä. Yhtenä syynä lienee se, että ratkaisu on suhteellisen harvinainen. Niin kauan kuin lähipiirissä ei ole esimerkkejä loikkaamisesta, sitä on vaikea kuvitella. Näyttää, että sen voivat tehdä vain rikkaat, kauniit ja rohkeat. Juuri tämä kiiltokuvamainen leima tekee siitä epätodellisen. Toinen ääripää on tuomita lähtijät yhteiskuntakelvottomiksi epäonnistujiksi. Mustavalkoinen asetelma juontuu siitä, että oravanpyörästä käsin nähtynä irtiotto määrittyy oravanpyörän käsittein. Se on joko palkinto maksimaalisesta suoriutumisesta tai rangaistus siitä, ettei ole pysynyt vauhdissa mukana.

Me lähdimme ajattelemaan loikkausta omista tarpeistamme ja tuntemuksistamme käsin. Kävimme keskusteluja ja etsimme uusia näkökulmia kyseenalaistamalla. Seuraavassa on joitakin ratkaisuumme ohjanneista kysymyksistä ja mietteistä.

- Olemassaolo on merkityksetöntä, jos elämällä ei ole tarkoitusta.

- Aina joku muu on parempi tai rikkaampi kuin sinä, mutta jokainen voi olla onnellisin.
- Uskallanko minä pyrkiä onnellisuuteen?
- Onnellisuus voi olla yksinkertaisesti rakastamista ja rakastetuksi tulemistä eikä sillä ole mitään tekemistä työn, tavarankanssa ja rahan kanssa.
- Elämässä on vain yksi oikea polku, se on juuri sinun kulkemasi polku.
- Älä luota keneenkään tai mihinkään, paitsi itseesi, kun kyseessä on sinun onnellisuutesi.
- Muutos voi alkaa vain omasta itsestäsi, sillä muut saarnaavat sinulle sitä mikä heitä hyödyttää.
- Kyllä ja ei ovat yhdessä paras vastaus kaikkiin kysymyksiin.
- Jos et tiedä, mitä henkilökohtaisesti haluat elämältäsi, pysähdy ja etsi vastausta.

Huomasimme, että vastauksemme kiertyivät sen ympärille, mikä meille on tärkeää ja tekee meidät onnellisiksi. Tärkein havaintomme oli kuitenkin se, että oravanpyörä ei kykenisi näitä asioita tarjoamaan. Tämä oli meille suuri askel.

Kolmas nainen kuvaa kappaleessaan "Tästä asti aikaa" osuvasti lähtöme jälkeisiä tunteita.

Ikävöimästä itseni yllätin

poikavuosien kavereita kaipailin

sitä yhtä hullua etenkin
niistä ainoota jonka kanssa tappelin
ja sitä toista joka kahvitunnilla
kertoi nähneensä heinikossa kissapetoja

Sen yhden hepun kotona
oli seinä vahvempi autoa
se kai maksoi joka pennin takaisin
enkä unohda öitä siinä talossa
maattiin sentään eri huoneissa
yhtäjalkaa lähdettiin kaste tuulilasissa
ei oo ihme että koulut kesken jäi

Mul on tästä asti aikaa
muutama lantti mammonaa
mielin määrin kahvii ja tupakkaa
tästä asti aikaa sydän vasta puolillaan
mielin määrin kahvii ja tupakkaa.

Elämää onnenpyörässä

*O*n keskipäivä. Aurinko he-
lottaa vaaterista kuin pu-
nainen tulipallo. Onneksi pöytä-
me on varjossa, sillä muuten
paahtuisimme tulihelvetissä punai-
siksi kuin keitetyt ravut. Aivastus.
Toinen aivastus. Ei voi olla totta,
voiko flunssan saada myös 30-as-
teen helteessä? Tunnelma on
epätodellinen. Aurinko paahtaa ja
räkä valuu. Toisaalta on yleistä
saada sairastaa ja olla siitä huoli-
matta ulkona, sillä kipeänähän pi-
tää pysytellä lämpimänä. Ulkona on huomattavasti lämpimämpi kuin il-
mastoidussa kodissa. Kahvilan tummasta puusta tehdyn, hevosenken-
gän muotoisen baaritiskin alla on lasivetriini, jonka ovi kolahtaa. Sen ve-
tää auki hiusverkkoon sonnustautunut tarjoilijatar kädessään pölyn tum-
mentama rätti ja keltaiset kumihansikkaat. Tyttö tunkee rätin kakkujen ja
ritilähylyjen väliin ja puhdistaa ne pölystä. Mietin kakkua, josta on pölyt
pyyhitty. Tilaisikohan niitä enää kukaan, jos tietäisi miten niitä on käsitel-
ty? Onko parempi, että kakussa on pölyä vai että siitä on pyyhitty pölyt?
Olin ajatellut maistaa matkaoppaassa paikalliseksi herkuksi kehuttua ba-
naanikakkua, mutta taidan sittenkin jättää väliin. Ehkä vaanin uuden kak-
kutoimituksen tuloa ja otan palan sitten. Toisaalta Brasiliassa, Amazo-
niassa, syödään banaania tuhkan kanssa. Tapana on näet polttaa kuollut
sukulainen ja leipoa jäljelle jääneistä tuhkista ja banaaneista apetta hää-
vieraille.

Heräämme puolenpäivän aikaan. Meillä ei ole kiirettä, joten omistamme aikaa toisillemme. Muutamaa tuntia myöhemmin lähdemme kävelemään kohti sikarikahvilaa. Tuttu tarjoilija tervehtii jo ovelta ja kysyy: "Dois?" - sen lähes ainoan portugalinkielisen sanan, jonka ymmärrämme. Nyökäämme, ja saamme pöytään vakiotilauksemme, kaksi vaahtoavaa mai- tokahvia.

Keskustelemme kaikesta mahdollisesta. Olemme näiden filosofisten tuo- kioiden ansiosta löytäneet mm. mielestämme loistavan ratkaisun yhteen ikaikaisista, koko ihmiskuntaa pohdituttaneista ongelmista: kumpi oli en- sin, muna vai kana. Ratkaisu löytyi Kalevalasta: muna oli ensin. Se oli Sotkan muna, josta maailma syntyi.

Yhteys omaan alitajuntaan on vahvistunut. Aiemmin muistimme erittäin harvoin uniamme, nyt nii- den sisällöt piirtyvät lähes joka aamu selkeinä mieleemme. Ker- romme niistä toisillemme kuin elokuvista, joita olemme nähneet. Santeri on käynyt lähdön jälkeen

unissa läpi eri elämänvaiheita taaksepäin aina lapsuuteen saakka. Niissä hänen identiteettinsä rakentuu pikku hiljaa vastaamaan uutta, oravanpyö- rän ulkopuolista minä-kuvaa. Olisi mielenkiintoista tietää, miten Freud oli- si näitä unia tulkinut.

Tänään käymme ostamassa lentoliput seuraavaan matkakohteeseen, Rion sambakarnevaaleille. Näin toteutamme Santerin pitkäaikaisen unel- man. Viiden päivän yöpyminen Copacabanassa on kalliimpi kuin Fortale- zassa viettämämme kaksi kuukautta yhteensä, mutta totesimme, että unelmilla ei ole hintaa.

Hyppäämme kahvilasta linja-autoon ja suuntaamme kohti matkatoimistoa. Ilma on paahtavan kuuma, vaikka kello lähenee jo neljää. Meillä ei ole aurinkovoiteita, sillä tarkoituksenamme ei ole kävellä pitkästi. Poikkeamme vain matkan varrella isossa supermarketissa ja etsimme perunamuusijauhetta, joka oli lähikaupastamme loppunut.

Santeri olisi tässä vaiheessa halunnut kirjoittaa, että kävelimme kaupasta takaisin. Päivi stressasi kuitenkin siitä, että liioittelisimme kävelyn määrää ja että kaikki ei etenisi juuri tehdyssä järjestyksessä pilkun tarkasti. Päivi ilmeisesti pelkäsi, että joku tulee mittaamaan tänne kävelymatkat ja tarkistaa faktat todistajilta. Hän myös väitti, että Santeri liioitteli tarkoituksella antaakseen itsestään urheilullisemman kuvan, mikä tietysti pitää paikkansa.

Saavumme joka tapauksessa takaisin kotikulmille – päättäköön lukija itse tapahtuiko tämä bussin- vai apostolinkyydillä. Piipahdamme Internet-kahvilassa ja toteamme, että sähköpostia on taas ropissut. Vastailuun sekä erilaiseen tiedonhakuun vierähtää pari tuntia. Matkauutiset olemme kes-

kittäneet nettipäiväkirjaamme osoitteessa <http://paivisanteri.blogspot.com/>.

Luemme netistä Suomen uutisia. Ne tuntuvat etäisiltä. Huomattavasti kiinnostavampia ovat Viivin ja Wagnerin uusimmat sarjakuvat. Kahvilasta ulos astuessamme olo tuntuu pöllähtäneeltä ja ihmettelemme, miten ennen jaksomme yli kahdeksan tunnin yhtämittaiset istunnot toimistossa.

Selvitämme päämme tietotulvasta nauttimalla uudet kahvit. Asiakkaat ovat vaihtuneet lukuun ottamatta vanhaa taiteilijaa, joka kuuluu vakiokalustoon kuten mekin. Tätä paikkaa ja ilmapiiriä tulee ikävä, kun matkamme jatkuu. Pohdimme, miten pienellä infrastruktuurilla pärjäämme. Meille riittää pieni asunto, jossa on kaasuliesi kokkausta varten sekä hyvä liha- ja ruokatavarakauppa, miellyttävä kahvila, mahdollisuus käyttää aika ajoin Internetiä ja suotuisa ilmasto.

Elämä on muuttunut varsin yksinkertaiseksi. Menemme nukkumaan silloin kun nukuttaa ja heräämme silloin kun olemme saaneet tarpeeksi unta. Syömme kun on nälkä riippumatta siitä onko lounas- tai illallisaika tai kumpikaan. Meillä on runsaasti aikaa eivätkä sitä rajoita keinotekoiset vuorokausirytmit. Itse asiassa olemme havainneet, että rytmimme kiertää pikemminkin nousu- ja laskuveden tapaan kuin 24 tunnin jaksoissa. Merkityksellisintä ajassa meille on se, että sitä tuntuu olevan riittävästi. Voimme keskittyä ja tutustua toisiimme paremmin.

Päivittäin havahdumme pieniin asioihin, jotka tekevät meidät onnellisiksi. Aamulla herätyskello ei soi eikä tarvitse vetää epämukavaa liituraitaa tai jakkupukua päälle. Ei myöskään tarvitse harrastaa smalltalkia, kaunistella

asioita tai puhua jonninjoutavia. Ja mikä parasta, aikansa voi viettää parhaassa mahdollisessa seurassa. Stressistä ei ole jäljellä hiiventäkään. Siitä on osaltaan kiittäminen paikallista mañana-kulttuuria. On turha hiikeentyä, kun kukaan muu-

kaan ei sitä tee. Asiat kyllä hoituvat ennemmin tai myöhemmin tai sitten ne jäävät hoitumatta. Kaikki vaihtoehdot ovat omalla tavallaan erinomaisia.

Poikkeamme lähikaupassa ja ostamme useamman päivän ruokatarvikkeet kerralla. Olemme oppineet käyttämään ilmaista kotiinkuljetuspalvelua. Päivi vieroksui aluksi ajatusta vieressä juoksevasta ja kärryjä työntelevästä apulaisesta, mutta kerran palvelua kokeiltuaan totesi sen hyväksi. Ostoksemme ovat painavia, sillä ruokavesi täytyy ostaa kaupasta, virvoitusjuomia menee litra- ja vesimelonia kilokaupalla.

Kotiin päästyämme Santeri aloittaa ruuanlaiton. Hän on varsinainen mestarikokki, mutta on viime vuosina tullut harjoittaneeksi taitoaan tuskin lainkaan työkiireiden vuoksi. Nyt Päiviä on hemmoteltu milloin minkäkinlaisilla herkuilla. Tänään tarjolla on kiinalaista kanapataa. Ruuan jälkeen maistuu pieni siesta ja illalla lähdemme kävelylle rantabulevardille. Katselemme urheiluinnostuksen valtaamia hölkkääjiä ja pysähdymme palmujen katveessa sijaitsevaan kantabaarimme kuuntelemaan aaltojen kohinaa.

Yöllä, laskuveden aikaan kävelemme takaisin kotiin hiekkarannan kautta. Rannalta löydämme värikkään ravun, joka tapittaa meitä nappisilmillään. Se näyttää aivan leikkikalulta, Päivi tokaisee. Santeri koskee rapua tikulla ja se kaivautuu nopeasti rantahiekkaan.

Tällä hetkellä tuntuu siltä, että rakkaus on täysipäiväinen työ ja vaatii kaiken energian. Olemme valmiit antamaan sen, sillä rakkaus tekee meidät onnellisiksi. Pitkääikaista ja 100-prosenttisen varmaa turvallisuutta se ei voi elämään tuoda. Siksi pitää olla iloinen jokaisesta päivästä, jonka saa elää oman rakkaansa rinnalla.

Eppu Normaalin kappale ”Vuonna -85” muuntaa säveliksi ja riimeiksi tämänhetkisiä tuntojamme.

*Silmämme avataan ja suljetaan,
me maailmanpyörällä kuljetaan.
Ylöspäin, ja alas, ja ympäri hei.
Maailma pyöräni vei.*

*Elämäni oli tylsää niin,
sitä tylsyyttä katselin silmät kii.
Silmäni avasin ja maailman näin,
maailmaani katsomaan jäin.*

*On vuosi 85, kauan on aikaa siis,
siitä kun viimeksi yöspäin,
pyörähdin pyörässä näin.*

*Ja täällä metrossa maailman,
lauluja kirjoitan,
kirjoitan siitä mitä mä nään,
ja mitä tunnen sisällä päin.*

*Ja missä kuljen milloinkin,
mietin nyt, silloinkin.
Mietin kenelle lauluni teen,
missä oon minne meen.*

*Konsertoin, toisin sanoen,
rämpytän lanttia anoen.
Kuinkahan pitkälle poikamme näin
kävelee seinää päin.*

*Kirjettä kotiin kirjoitin,
ei pysy enää kädessä soitin.
Vielä viimeinen sana vaan,
sitten menen kanavaan.*

Näin poikamme maailmaa katsastaa.

*Ei lopu täältä polle ei amfetamiini
täältä kukkaloistosta Amsterdamin.
Ojat pullollan pitkätukkiaa,
antaa kaikkien kukkien kukkia vaan.*

*Mä missä kuljen milloinkin,
mietin nyt, silloinkin.
Mietin kenelle lauluni teen,
missä oon minne meen.*

Näin poikamme pollella ratsastaa.

Hiekanmuruja onnenpyörän rattaissa

Kahvilan oven
eteen kaahaa
musta pakettiauto. Siitä
sääntää ulos kaksi mies-
tä, jotka juoksevat
ovelle. Toinen miehistä
on lyhyt ja tanakka, toi-
nen pitkänhuiskea.
Miehillä on baskerit
päässään ja luotiliivit
päällä. Molemmilla

roikkuu vyöllä pistoolin lisäksi puukko ja pidemmällä miehistä on kädes-
sään konepistooli. Kahvilan työntekijät pälyilevät hermostuneina miehiä
ja toisiaan. Mieleeni välähtää ajatus taannoin Virossa tapahtuneesta
selkkauksesta, jossa suojelurahoja oli jouduttu perimään voimakeinoin.
Lyhyempi miehistä näplää hermostuneena pistoolikotelonsa nappia. Pi-
dempi miehistä sanoo portugaliksi jotain, mitä emme ymmärrä. Hän tem-
paisee konepistoolinsa tanaan, vetää nopeasti liikkuvat taakse liu'uttaen
luodin lippaasta piippuun ja alkaa ampua mahonkisen baaritiskin taakse
piiloutuneita tarjoilijoita. Tartumme kiinni toisistamme ja painumme suo-
jaan kivipintaisen, rottinkijaloilla seisovan pöydän alle. Kyyristelemme
piilossa, kun luodit kimpoilevat seinistä ja lattiasta. Kuulen kolahduksen
ja käännyn katsomaan mikä sen aiheutti. Vieressämme makaa käsikra-
naatti, joka saattaa räjähtää minä hetkenä hyvänsä. Yhtäkkiä tunnen kyl-
jessäni töytäisyn, joka havahduttaa minut. Käännyn katsomaan, mikä
sen aiheutti ja avaan silmäni. Rakkaani herättelee minua aamu-unilta ja
ehdottaa, että lähtisimme aamukahville. Puemme vaatteet ja lähdemme
kävelemään mielessämme kuuma ja täyteläinen maitokahvi. Saavumme
kahvilaan. Tuttu tarjoilijatyttö laulaa iloisesti ja boheemitaiteilija yhtyy ker-
tosäkeeseen. Kaikki on taas hyvin.

Tämä luku on omistettu oravanpyörästä irtautumisen sivuvaikutuksille. Yksi keskeisimmistä lieenee se, että tulemme aina kantamaan oravanpyörää mukanaamme. Suorittamisen tarve esimerkiksi on oravanpyörässä eläneellä vahvasti verissä. Santeri turhautui, kun tämä kirja ei ollut valmis meidän kirjoitettuaamme sitä kolme vuorokautta yötä päivää. Hän oli asettamassa projektille deadlineja, milestoneja ja palaveriaikoja. Saattaa kuulostaa yhtä sekavalta kuin Paavo Lipposen höpinät sokeasta Reetasta. Kolmentoista vuoden prosessi-orientoituneesta ohjelmistotyöstä irtautuminen ei kuitenkaan suju käden käänteessä.

Santeri koki hetkittäin myös tarpeettomuuden ja hyödyttömyyden tunteita, sillä hänen minä-kuvansa oli rakentunut lähes yksinomaan työn varaan. Hän kaipasi ympärilleen alaisia, joille voisi delegoida erilaisia tehtäviä. Päivillä vieroitusoireet olivat lievemmat ja ilmenivät hetkittäin ajatuksina omaisuuden hankkimisesta ja liikeideoista.

Olimme vakavissamme hankkimassa Volkkarista rakennettua rantakirppua eli buggya Etelä-Amerikan kiertomatkaamme varten. Kierreltyämme katselemassa muutamia, ja kokeiltuamme yhtä vuokralla, tulimme lopulta siihen tulokseen, että omasta menopelistä olisi pelkkää riesaa. Vanhan

auton kunnosta on vaikea päästä käsitykseen ja joka tapauksessa tuhansien ja taas tuhansien kilometrien ajo edellyttäisi säännöllistä huoltoa ja poisentelevien osien, kuten sytytystulppien, vaihtoa. Lisäksi olisi jatkuva huoli siitä, missä sitä voisi turvallisesti säilyttää ja kuinka päästä siitä lopulta eroon.

Ehdimme myös miettiä yrittäjäuraa. Viihdyimme niin hyvin kahvilassamme, että pohdimme sen ostamista. Kävimme hintakeskusteluja omistajan kanssa, mutta onneksi tulimme järkiimme. Ostojatusta maistellellessamme ennen niin viehättävästä miljööstä löytyi yhtäkkiä jos jonkinlaista remontoitavaa ja laitettavaa. Lisää ongelmia olisi tullut Brazilian businesssympäristöstä, jossa olisi varmasti ilmennyt vastaavia ongelmia kuin Suomessa. Emmekä edes puhu portugalia.

Oravanpyörään liittyvästä byrokratiasta emme ole vapaita täälläkään. Yritimme avata pankkitilin, mutta se olisi edellyttänyt meiltä Suomen sosiaaliturvatunnusta vastaavan CPF-koodin hankkimista. Luultavasti olisimme saaneet sen, mutta prosessi tuntui työläältä ja monimutkaiselta. Vakitu-

sen osoitteen puuttuminen on täälläkin ongelma. Jopa prepaid-matkapuhelinliittymää hankittaessa on ilmoitettava osoite. Onneksi brasilialainen ystävämme Pedro hoiti liittymän avauksen puolestamme.

Olemme pyrkineet välttämään kaikenlaista viranomaisten kanssa asiointia. Siitä seuraa yleensä vain turhautumista. Kun yritimme pidentää viisumia Fortalezassa liittovaltion poliisilla, tulimme torjutuiksi ensin Santerin shortsien takia ja toisen kerran siksi, että olimme liian aikaisin liikkeellä. Pidennys ei onnistunut myöskään Recifen lentokentällä sijaitsevalla liittovaltion poliisilla. He ohjasivat meidät vastaavaan kaupungissa sijaitsevaan toimistoon. Pidennys on edelleen tekemättä ja karkotusuhka leijuu päällä.

Viranomaisten toisinaan arvaamaton toiminta pulpahtaa välillä mieleen Suomenkin osalta. Menevätkö veroilmoitukset varmasti perille niin, ettei asiasta koidu ikäviä seuraamuksia? Omaisuuttamme on edelleen jäljellä. Tästäkin saattaa olla seurauksia, joita emme kykene ennakoimaan. Onneksi tarve miettiä näitä painajaisskenaarioita vähentyi jo Suomessa matkamme lähetessä. Täällä ne ovat käväisseet mielessä vain satunnaisesti. Luonnollisesti mietimme myös, onko valintamme oikea. Toisaalta tiedämme, ettei oikeita tai väärinä valintoja ole olemassa. Yhdestä asiasta olemme kuitenkin varmoja: oravanpyörään emme halua takaisin.

Eniten meitä vaivaa tällä hetkellä sosiaalinen tyhjiö. Muiden ihmisten kanssa kommunikointi on vaikeutunut eikä tässä ole kyse pelkästään kielitaidon puutteesta. Oravanpyörässä paahtavien kanssa on aluksi vaikea löytää yhteisiä puheenaiheita. Kun olemme kertoneet uusille ihmisille elämäntilanteestamme, on usein seurannut vaivautunut hiljaisuus. Toisia loikkareita emme ole toistaiseksi tavanneet. Ystäviä Suomessa on

luonnollisesti ikävä, vaikka sähköpostitse yhteyttä pidämmekin. Santeri kaipaa luonnollisesti myös lapsiaan ja koiraansa. Boris kuoli ennen lähtöämme kuin olisi vaistonnut edessä olevat tropiikin koettelemukset.

Onnellisuustesti B

Voit täyttää testin myös osoitteessa <http://kirjatohtori.blogspot.com/>.

1. Arvioi seuraavia asioita suhteessa omiin henkilökohtaisiin tarpeisiisi (0 on minulle henkilökohtaisesti tärkeä, 5 on muista johtuen tärkeä):

Menestyminen elämässä	0 1 2 3 4 5
Mielenkiintoisen työn tekeminen	0 1 2 3 4 5
Talo, auto, kesämökki ja muut omistamani tavarat	0 1 2 3 4 5
Perhe, ystävät ja työtoverit	0 1 2 3 4 5
Vapaa-aika, lomat ja harrastukset	0 1 2 3 4 5
Raha ja säästöt	0 1 2 3 4 5

Vastaa seuraaviin kysymyksiin käyttämättä seuraavia käsitteitä: menestys, työ, tavarat, talo, auto, kesämökki, perhe, lapset, ystävät, raha, säästöt, laina, vapaa-aika, loma.

2. Minut tekee elämässäni onnelliseksi:

---

3. Minun elämäni tarkoitus on:

Mitä enemmän keräsit pisteitä ensimmäisestä kysymyksestä, sitä paremmin tiedostat oravanpyörän olemassaolon. Maksimipistemäärä on 30. Vertaa nyt muita antamiasi vastauksia testin A vastauksiin sivulla 6.

4. Testi A:ssa esiintyivät kysymykset ”**2. Jos saisin lottovoiton, niin**” ja ”**4. Kun jään eläkkeelle, aion tehdä seuraavia asioita**”. Mieti, mikä estää sinua toteuttamasta näitä asioita välittömästi?

---

5. Haluatko tulla elämässäsi onnelliseksi?

☐ Kyllä   ☐ En

6. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, kerro yksityiskohtaisesti mitä teet tästä hetkestä lähtien onnellisuuden saavuttamiseksi ja oman elämäsi tarkoituksen täyttämiseksi:

Miten oma arvomaailmasi jakautuu sisäisiin, henkilökohtaisiin tavoitteisiin suhteessa muilta tuleviin, ulkoisiin tavoitteisiin? Ovatko onnellisuus ja elämän tarkoitus todella omasta itsestäsi lähtöisin? Tiedätkö, mitä sinä henkilökohtaisesti haluat elämältäsi?

Matka jatkuu

Puiset ovet ovat aina auki.
Pääoven pitää auki molem-

missa karmeissa kiinni olevat tukevat köydet. Tunnelma on aina tervetullut sisään astuessa. On kuin tulisi kotiin. Vaikka henkilökunta näyttää nuivaa, työhön kyllästynyttä naamaa uusille tulijoille, ovat he silti palvelualttiita. Usein liiankin kanssa. Kahvikuppi saattaa poistua pöydästä kesken kaiken, samoin tuhkakuppi. Hihkaisen tarjoilijalle sisään astuessamme portugaliksi:

"Bom zia, dois cafe con leitz e

asugrina e un sinsero e un quorum e dois marlboro laitz por favor", ja heti alkaa tapahtua. Pöytään tuodaan nautintoaineet ja hymy vilahtaa tarjoilijan silmäkulmassa, kun hän havaitsee paitamme. Niissä lukee "Não obrigado!". Olimme toissa päivänä matkalla kirjakauppaan etsimään englannin- tai espanjankielistä kirjaa luettavaksi, kun kuljimme paitapainon ohi. Lukuisat rannoilla, kahviloissa, kaduilla ja busseissa vaanivat kaupustelijat ja kerjäläiset olivat kirvoittaneet jo aiemmin mielessämme ajatuksen painaa paitaan jatkuvasti hokemamme mantra vaivan säästämiseksi. Nyt siihen tarjoutui mahdollisuus. Paidat saatuamme testasimme niitä rantakadulla. Osa ymmärsi viestin ja jätti meidät hilpeinä rauhaan. Vastaantulijat naureskelivat tekstille ja pari lukutaidotonta tuli silti luoksemme kerjäämään ja kaupustelemaan. Vaikka paidan teksti oli tarkoitettu pienten ihmisten protestiksi jatkuvaa häirintää vastaan, osoittautui sen sisältö paljon syvällisemmäksi kuin olimme arvanneet. Pyöreän pöydän ääressä kahvista ja sikarista nauttiessamme minulle valkeni, että tuohon "Ei kiitos!" -tekstiin kiteytyy osa oravanpyöräajattelun syvintä olemusta. Pitäisi useammin osata sanoa: "Ei kiitos".

Esittämämme ajatukset ovat tämänhetkisiä. Sekä matka että sisäinen prosessi jatkuu. Onneksi emme tiedä, mihin se johtaa. Muutoksen pysyvyys vaikuttaa itsestään selvältä, sillä emme kanna huolta tulevaisuudesta. Elämme yhden päivän kerrallaan tässä hetkessä, juuri siten kuin itse tahdomme.

Paluu oravanpyörään ei näytä mahdolliselta. Lähtöömme johtanut itsekkyyks on kääntynyt pyyteettömäksi epäitsekkyydeksi ja kunnioitukseksi elämää kohtaan. Jokainen päivä on meille arvokas. Ainoa toiveemme on, että kohtaamme matkan varrella muita oravanpyörästä irtaantuneita, joiden kanssa vaihtaa kokemuksia.

Friedrich Nietzschen luoman Zarathustran saattoi kuulla sanovan: "Yli-ihminen on kuollut ja jumalaisen onnellinen ihminen on syntynyt" samalla kun Macchiavelli kääntyi haudasaan.

Sikarikahvila La Habanera lähenteli taivasta.

1. painos:
Fortaleza ja Olinda, Brasilia, 26.12.2004 - 22.1.2005,
2. korjattu painos:
Phnom Pehn, Kamputsea, 2.4.2007,
3. korjattu painos:
Hericourt, Ranska, 12.5.2008

Päivi & Santeri

Liite: Hajatuksia

Ohessa kokoelma hajanaisia ajatuksia eli hajatuksia aakkosjärjestyksessä aiheeseen liittyen.

- Ainoa absoluuttinen totuus on oma käsityksesi totuudesta, ja siksi sinä olet ainoa, joka voi siihen vaikuttaa.
- Elämä oravanpyörän ulkopuolella on sellaisten asioiden tekemistä, joita henkilökohtaisesti haluaa.
- Ikävät muistot ja menneet asiat sitovat sinut muistoihin, ei elämään.
- Itsekkyyks on hyvä asia, mutta olemalla itsekäs avoimesti ja häpeilemättä on parasta.
- Jos sinulla olisi oravanpyörässä aikaa jäljellä vain yksi päivä, silloin haaskaisit vain yhden päivän elämästäsi.
- Jos tavoittelet etua, hyötyä tai voittoa, sinulla on vieläkin suurempia asioita valloittettavana omassa itsessäsi.
- Jos teet jotain, mikset tekisi sitä kerralla hyvin tai ainakin niin hyvin kuin pystyt?
- Jos voit tehdä tai ostaa jotain, se ei tarkoita sitä, että sinun olisi tehtävä tai ostettava se.
- Kaikki elävä on yhteydessä toisiinsa. Yritys erottaa itsesi muista on itsepetosta.

- Kuinka paljon on liian paljon rahaa unelman toteuttamisesta?
- Miksi lykätä unelmiensa toteuttamista?
- Miksi huorata onnellisuuttaan rahasta?
- Ollako mitä henkilökohtaisesti haluaa vai eikö olla?
- Omistaako vai ollako omistamatta on pohjimmiltaan retorinen kysymys.
- Onnellisuuden ja oravanpyörän välisen rotkon voi ylittää ainoastaan puhtaalla ymmärryksellä omista henkilökohtaisesta halustaan.
- Oravanpyörässä ei voi esiintyä aitoa, epäitsekästä ystävyyttä.
- Paljonko minä olisin valmis maksamaan yhden päivän onnellisuudesta?
- Paras tapa voittaa on olla pelaamatta, koska pelaamista harrastavat häviäjät.
- Perille saapumista vieläkin mukavampaa on itse matkan teko.
- Päättäminen on tärkeää eikä vääriä päätöksiä ole olemassa.
- Rakkaus ja seksi kulkevat käsi kädessä, samoin onnellisuus ja oravanpyörän ulkopuolella eläminen.
- Tie helvettiin on päällystetty asioilla, joita muut ihmiset haluavat tai olettavat sinun tekevän.

- Unelmointi tekee hyvää, mutta unelmien toteuttaminen on parasta.
- Uskallatko elää unelmasi vai nieletkö suosiolla tappion karvaan kalkin edes yrittämättä?
- Voit tulla tarpeelliseksi vain tekemällä itsestäsi tarpeettoman.

La Habanera

Tämä on kertomus kolmesta eri matkasta, jotka kietoutuvat yhteen ja tapahtuvat samanaikaisesti. Ne ovat matka omaan sisimpään, matka maailman ääriin ja matka ulos oravanpyörästä. Kirjassa määritellään oravanpyörän käsite ja kuvataan sen kautta elämän tarkoituksen etsimistä.

Toivomme kirjan herättävän lukijassa sisäisen keskustelun omista henkilökohtaisista päämääristä ja johtavan motiivien tutkiskeluun uudesta, itsekkäämmästä näkökulmasta. Kirjan alussa ja lopussa lukija voi tehdä omaa onnellisuutta mittaavat testit. Mukana on lisäksi kuvia Brasiliasta matkamme varrelta.

Olemassaolo on merkityksetöntä, jos elämällä ei ole tarkoitusta.

Uskallatko sinä tavoitella onnellisuutta?

Muutos voi alkaa vain omasta itsestäsi, sillä muut saarnaavat sinulle sitä mikä heitä hyödyttää.

Jos et tiedä, mitä henkilökohtaisesti haluat elämältäsi, pysähdy ja etsi vastausta.

Päivi ja Santeri Kannisto ovat vuonna 1970 syntyneitä vapaita kirjailijoita. Aiemmin FT Päivi työskenteli liikkeenjohdon konsulttina ja Santeri luotsasi perustamaansa avoimen lähdekoodin ohjelmistotaloa, SOT:a. Pariskunta on Suomesta lähtönsä jälkeen kiertänyt maailmaa rinkat selässään ja käynyt 50 maassa kaikilla mantereilla.